

Računovodstveno izvještavanje u osiguravajućem društvu "Allianz osiguranje d.d."

Šestan, Vanessa

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:463934>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-25**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

VANESSA ŠESTAN

**RAČUNOVODSTVENO IZVJEŠTAVANJE U
OSIGURAVAJUĆEM DRUŠTVU ALLIANZ
HRVATSKA D.D.**

Diplomski rad

Pula, 2021.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

VANESSA ŠESTAN

**Računovodstveno izvještavanje u
osiguravajućem društvu Allianz Hrvatska d.d.**

Diplomski rad

JMBAG: 0303066699, redovita studentica

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Računovodstvene specifičnosti pojedinih djelatnosti

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentor: izv. prof. dr. sc. Ticijan Peruško

Pula, lipanj 2021.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Vanessa Šestan, kandidat za magistar poslovne ekonomije, smjera Financijski management ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Vanessa Šestan dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom "RAČUNOVODSTVENO IZVJEŠTAVANJE U OSIGURAVAJUĆEM DRUŠTVU ALLIANZ HRVATSKA D.D." koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. UVOD	1
2. POJAM I VRSTE OSIGURANJA	3
2.1. Pojam (re)osiguranja i rizik	3
2.2. Funkcije i osnovni elementi osiguranja	5
2.3. Vrste i poslovi osiguravajućih društva	8
2.4. Vrste osiguranja	12
2.4.1. Neživotna osiguranja.....	13
2.4.2. Životna osiguranja	19
3. OSIGURANJE I REOSIGURANJE U HRVATSKOJ.....	22
4. ZAKONSKI I REGULATORNI OKVIR RAČUNOVODSTVENOG IZVJEŠTAVANJA U DJELATNOSTI OSIGURANJA	27
4.1. MSFI 4 i MSFI 17 – Ugovori o osiguranju.....	30
4.2. MSFI 9 – Financijski instrumenti.....	33
4.3. Solventnost II.....	34
5. OBLIK I SADRŽAJ FINANCIJSKIH I DODATNIH IZVJEŠTAJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTVA.....	36
5.1. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca)	40
5.2. Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti)	42
5.3. Izvještaj o novčanom toku	44
5.4. Izvještaj o promjenama kapitala	45
5.5. Bilješke uz financijske izvještaje	47
5.6. Dodatni izvještaji društva za osiguranje	48
6. RAČUNOVODSTVENO IZVJEŠTAVANJE U OSIGURAVAJUĆEM DRUŠTVU ALLIANZ HRVATSKA D.D.	52
7.1. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca)	54
7.2. Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti)	59

7.3. Izvještaj o novčanom toku prema indirektnoj metodi	61
7.4. Izvještaj o promjenama kapitala	62
8. ZAKLJUČAK.....	65
Literatura	67
Popis tablica	70
SAŽETAK.....	71
SUMMARY	72

1. UVOD

Jedna od temeljnih potreba koju ljudi imaju tijekom života jest sigurnost. Ljudi se žele osjećati sigurno u trenucima kada se dogodi nešto neočekivano što može potencijalno utjecati na njihovo blagostanje. Upravo iz ovog razloga nastala je djelatnost osiguranja koja osobama koje se odluče na osiguranje nudi sigurnost i jamstvo da će dobiti pomoć u slučaju nastanka nepovoljnog događaja.

Djelatnost osiguranja seže daleko u prošlost te se smatra da su prvi oblici osiguranja razvijeni 3000 godina prije Krista u Kini kako bi trgovci zaštitili svoju robu i imovinu. Ova djelatnost razvijala se kroz povijest u korak s razvojem društva i promjenama koje su dolazile sa sve suvremenijim načinom života kako bi pratila ljudske potrebe i želje. U današnje vrijeme nemoguće je zamisliti funkcionalno gospodarstvo bez djelatnosti osiguranja koje pruža zaštitu pojedincima i društvima, ali također i utječe na razvoj gospodarstva u cijelosti.

Financijsko izvještavanje zakonski je propisano za osiguravajuća društva i time svojim korisnicima te potencijalnim korisnicima pružaju podatke koju su im potrebni za procjenu stabilnosti i uspješnosti poslovanja društva. Računovodstveno praćenje društva za osiguranje vrlo je specifično u odnosu na ostala društva, čak i unutar same djelatnosti postoje razlike u praćenju pojedinih vrsta osiguranja.

U ovom diplomskom radu stavlja se naglasak na računovodstveno izvještavanje u osiguravajućim društvima. Rad se sastoji od uvoda i zaključka, četiri ključna poglavlja koja se odnose na teorijski dio rada te dva poglavlja u kojima je razrađen praktičan primjer na temelju osiguravajućeg društva Allianz Hrvatska d.d.

U prvom poglavlju jest teorijski dio u kojem je objašnjen pojam i definicija osiguranja i osiguravajućeg društva, funkcije osiguranja odnosno reosiguranja i njihov značaj za gospodarstvo, oblici osiguravajućih društva te vrste osiguranja. U drugom poglavlju stavlja se fokus na strukturu tržišta osiguranja i reosiguranja u Republici Hrvatskoj.

Treće i četvrto poglavlje obrađuju zakonske i regulatorne okvire financijskog izvještavanja u djelatnosti osiguranja kao što su Međunarodni standardi financijskog

izvještavanja i pravila solventnosti te oblik i sadržaj temeljnih financijskih i dodatnih izvještaja koje osiguravajuća društva sastavljaju i objavljuju.

Zadnja dva poglavlja odnose se na praktični dio rada. U šestom poglavlju predstavljeno je osiguravajuće društvo Allianz Hrvatska d.d. i poslovi koje ono obavlja na tržištu. Sedmo poglavlje predstavlja centralni fokus rada, unutar poglavlja prikazana je specifičnost računovodstvenog izvještavanja unutar društva Allianz Hrvatska d.d. te financijski izvještaji društva.

Svrha ovog diplomskog rada jest istaknuti specifičnosti računovodstvenog evidentiranja i izvještavanja u osiguravajućim društvima. Pri izradi rada korištene su metode indukcije, komparacije, deskripcije, analize i sinteze.

2. POJAM I VRSTE OSIGURANJA

Svaka radnja koju fizička odnosno pravna osoba čini sa sobom nosi određeni rizik i neizvjesnost. U najširem smislu rizik predstavlja potencijalnu opasnost, gubitak, štetni događaj koji proizlazi iz radnje pojedinca ili društva te nepovoljno utječe na njihovo blagostanje. Razlika između rizika i neizvjesnosti je ta da se rizik može kvantitativno izraziti odnosno može se izračunati vjerojatnost nastanka rizičnog događaja. Kada se ta vjerojatnost ne može izraziti, riječ je o neizvjesnosti.

2.1. Pojam (re)osiguranja i rizik

Ne postoji jedinstvena definicija za pojam osiguranja. Jedna od definicija kaže da je osiguranje „*metoda transfera rizika s osiguranika na osiguravatelja, koji prihvaća da naknadi slučajne štete onima kod kojih su nastale i raspodjeli ih na sve članove rizične zajednice na načelima uzajamnosti i solidarnosti.*“¹

Osiguranje također predstavlja ugovor sklopljen od strane osiguravatelja i osiguranika u kojem se osiguravatelj obvezuje osiguraniku isplatiti određenu novčanu svotu u slučaju nastanka štetnog događaja koji je unaprijed utvrđen ugovorom. Osiguranje jest zaštita materijalnih, ali i nematerijalnih potreba pojedinaca i tržišnih subjekata. Osiguravajuće društvo mora provesti razne analize kako bi se utvrdilo postoji li uopće osnova za osiguranje odnosno može li se izračunati vrijednost predmeta osiguranja te na temelju te vrijednosti i iznos premije i naknade štete.

Reosiguranje predstavlja posebnu djelatnost osiguranja kod koje osiguratelj odnosno reosiguranik prenosi na reosiguratelja dio rizika koji je prethodno preuzeo u osiguranje i za uzvrat plaća reosiguratelju premiju reosiguranja. Reosiguratelj zatim može dio preuzetih rizika prenijeti dalje na drugoga reosiguratelja, on opet na trećega i tako dalje. Reosiguranje je u suštini osiguranje osiguratelja.²

Prije sklapanja ugovora o osiguranju moraju se definirati uvjeti osiguranja odnosno predmet osiguranja, vrijeme trajanja osiguranja i mogućnost nastanka nepovoljnog

¹ Andrijašević, S. i V. Petranović, *Ekonomika osiguranja*, Zagreb, ALFA, 1999., str. 23.

² <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=52478> (pristupljeno: 10.5.2021.)

događaja. Ugovor o osiguranju zaključen je u trenutku preuzimanja obveze za isplatu ugovorene naknade u slučaju nepovoljnog događaja od strane osiguravatelja. Na taj način dolazi do prebacivanja odnosno transfera rizika s osiguranika na osiguravatelja. Za preuzimanje tog rizika osiguranik plaća naknadu osiguravatelju, ta naknada naplaćuje se u vidu premije osiguranja.

Najbitnije značajke osiguranja su:

- **objedinjavanje rizika** – štete nastale pojedinim članovima rizične zajednice raspodjeljuju se na sve članove zajednice i to proporcionalno veličini rizika koji je pojedini član unio u zajednicu,
- **pokriće slučajnih šteta** – štete koje su pokrivena osiguranjem moraju biti slučajne, nepredvidljive, ali vjerojatne, u suprotnom ne postoji mogućnost njihovog pokrića,
- **transfer rizika** – prijenos rizika s osiguranika na osiguravatelja,
- **naknada štete** – naknada za štetu nastalu nepovoljnim događajem ugovorenim u ugovoru o osiguranju.³

Premija i kompenzacija odnosno naknada štete najvažniji su elementi osiguranja. U premiji koju plaća osiguranik veći dio je namijenjen za naknadu štete u slučaju nastanka osiguranog slučaja, a ostatak premije namijenjen je za pokriće troškova osiguravatelja za obavljanje djelatnosti osiguranja.

Rizici u osiguranu mogu se podijeliti na osigurljive i neosigurljive rizike. Osigurljivi su svi oni rizici koji se mogu kvantitativno izraziti, može se izraziti njihova veličina te time i zaračunati premija osiguranja te razina pokrića. To mogu biti

- a) **imovinski rizici** – predstavljaju financijske gubitke zbog fizičkog oštećenja, uništenja, krađe imovine što uzrokuje izravne gubitke za imatelja imovine,
- b) **osobni rizici** – rizik od smanjenja odnosno gubitka financijske stabilnosti u slučaju smrti, starosti ili bolesti,
- c) **rizici od odgovornosti** – predstavljaju rizike koji uzrokuju štetu na imovini, zdravlju ili životu treće osobe; šteta može biti uzrokovana upotrebom

³ loc. cit.

automobila, profesijom (npr. liječnici), posjedovanjem imovine, proizvodnim procesom i slično.⁴

S druge strane, neosigurljivi rizici se ne mogu kvantitativno izraziti odnosno ne može se odrediti njihova veličina jer ne postoji osnova za njezin izračun. Iz tog razloga se ti rizici, kako im i samo ime kaže, ne mogu direktno osigurati zbog nemogućnosti izračuna premije i pokrića.

Neosigurljive rizike možemo podijeliti u četiri skupine:

- a) **tržišni rizici** – to su rizici koji proizlaze iz promjene cijena, ukusa potrošača, konkurencije i slično,
- b) **politički rizici** – predstavljaju rizike koji se javljaju usred političkih promjena u državi kao što je konvertibilnost valute ili ograničenja vezana uz trgovinu,
- c) **rizici u proizvodnji** – ovi rizici nastaju prilikom poteškoća u proizvodnji, tehničkih i tehnoloških promjena, iscrpljenja prirodnih resursa, štrajkova i slično,
- d) **osobni rizici** – neosigurljivi osobni rizici su rizici od gubitka prihoda zbog nezaposlenosti odnosno gubitka zaposlenja, rastave braka, neodgovarajućeg obrazovanja i slično.⁵

Ovi rizici se generalno ne mogu osigurati, no gospodarski subjekti se od njih pokušavaju zaštititi drugim mjerama kao npr. terminskim ugovorima.

2.2. Funkcije i osnovni elementi osiguranja

Temeljna funkcija osiguranja ogleda se u zaštiti osiguranika od brojnih opasnosti kojima se susreću u svakodnevnom životu i poslovanju. Najvažnije funkcije osiguranja određene su ciljevima koje postavlja društvena zajednica. Razlikuju se osnovne i ostale funkcije osiguranja. U osnovne funkcije ubrajamo:

- a) funkcija naknade šteta i isplate osiguranih iznosa,
- b) funkcija preventive.⁶

⁴ Ibidem, str. 9.

⁵ Ibidem, str. 10.

⁶ Bijelić, M., *Osiguranje i reosiguranje*, Zagreb, Tectus d.o.o., 2002., str. 26.

Znači, osnovne funkcije su pružanje ekonomske zaštite osiguraniku isplatom naknade štete pri nastanku osiguranog slučaja odnosno gubitaka. Jedan od najvažnijih zadataka osiguranja je raspodjela rizika kojemu su izloženi osiguranici na ostale osiguranike i isplata naknade osiguraniku, ugovaratelju ili korisniku osiguranja u slučaju nastanka osiguranog slučaja. Funkcija preventive očituje se kroz poticaje za smanjivanje mogućnosti nastanka štete i poticanje osiguranika za provođenje mjera te formiranju fondova za preventivu iz bruto premije. Ova funkcija može se provoditi na razini društva ili pojedinaca.

U ostale funkcije osiguranja ubrajaju se:

- a) socijalna funkcija,
- b) razvojna funkcija,
- c) antiinflacijska funkcija.

Socijalna funkcija je najznačajnija od ostalih funkcija osiguranja. Kada je djelatnost osiguranja visoko razvijena u državi, postoji manja vjerojatnost da će država imati obvezu pružanja ekonomske pomoći pojedincima i pravnim subjektima u slučaju nastanka gubitaka koje ne mogu samostalno pokriti. Države bi ekonomskim i fiskalnim mjerama poticati razvoj djelatnosti osiguranja kako bi smanjile pritisak na državne fondove.

Osiguravajuća društva imaju visoku razinu raspoloživih sredstava zbog čega mogu ulagati u mnoge razvojne projekte putem države, banke, u udjele poduzeća i slično. Upravo zato je razvojna funkcija osiguranja vrlo bitna za gospodarstvo. Sredstva iz pričuva koja imaju dugoročan karakter kao što je fond životnog osiguranja, imaju posebnu razinu kvalitete zbog čega su poželjna za ulaganje u dugoročne razvojne programe i projekte.

Antiinflacijska funkcija je najznačajniju u tranzicijskim i u državama gdje visoka inflacija izrazito negativno djeluje na kvalitetu života pojedinaca. *„Ulaganje sredstava u osiguranje predstavlja odgođenu potrošnju, jer obveze osiguratelja za naknadu šteta i isplatu osiguranih iznosa uvijek nastaju s određenim vremenskih razmakom u odnosu na uplatu premije osiguranja.“*⁷

⁷ ibidem, str. 27.

U ugovoru o osiguranju bitno je naglasiti najbitnije elemente kako bi se mogla razumjeti svrha tog ugovora. Pojedine vrste osiguranja imaju specifične elemente jer djeluju na specifičan način i pokrivaju specifične rizike, no svaki ugovor o osiguranju mora imati definirana četiri temeljna elementa:

- a) predmet odnosno objekt osiguranja,
- b) opasnost od koje se osigurava,
- c) vrijeme trajanja osiguranja,
- d) oblik pokrića štete.⁸

Predmet odnosno objekt osiguranja može biti živo biće odnosno životinja, čovjek ili biljka ili bilo koji materijalni odnosno fizički premet koji može biti uništen, oštećen, ukraden i slično. To mogu biti građevinski objekti, motorna vozila, oprema, roba, novac, umjetnički predmet, brodovi, avioni, poljoprivredne kulture, namještaj itd. Drugi element osiguranja je opasnost od koje se osigurava, a to može biti požar, potres, poplava, eksplozija, udar groma, provala i razbojstvo, nezgoda, bolest smrt i još mnogo toga.

Vrijeme trajanja osiguranja je također ključni element jer osigurani slučaj, kako bi bio podmiren naknadom os strane osiguranja, mora nastati u vremenskom periodu trajanja osiguranja. Kako bi osiguranje određenog predmeta odnosno objekta imalo smisla, šteta nad predmetom osiguranja trebala bi dovesti do gubitka za pojedinca koji može biti u određenoj mjeri ublažen novčanom naknadom.

U svakom ugovoru o osiguranju mora biti određen oblik pokrića štete pri nastanku osiguranog slučaja. Treba biti jasno iskazano hoće li biti isplaćena puna vrijednost oštećenog objekta, hoće li se primjenjivati načelo proporcije ili će možda i osiguranik sudjelovati u djelomičnoj otplati štete. Kako bi bilo moguće osigurati se od određenog rizičnog događaja, moraju se kumulativno ispuniti sljedeća tri uvjeta:

1. da je događaj odnosno osigurani slučaj budući, neizvjestan i neovisan o volji ugovaratelja osiguranja,
2. da je rizik procjenjiv,
3. da je šteta procjenjiva.⁹

⁸ ibidem, str. 28.

⁹ ibidem, str. 29.

2.3. Vrste i poslovi osiguravajućih društva

Poslovanje osiguravajućih određeno je Zakonom o osiguranju koji uređuje sljedeće:

1. uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak društava za osiguranje, društava za reosiguranje i društava za uzajamno osiguranje,
2. uvjeti pod kojima društva za osiguranje i društva za reosiguranje iz drugih država članica i trećih država mogu obavljati poslove osiguranja, odnosno poslove reosiguranja u Republici Hrvatskoj,
3. nadzor društava za osiguranje i društava za reosiguranje u grupi,
4. nadzor nad subjektima nadzora,
5. povjerenik, reorganizacija, posebna uprava, likvidacija i stečaj društava za osiguranje, društava za reosiguranje i društava za uzajamno osiguranje,
6. način izvještavanja EIOPA¹⁰-e i Europske komisije i suradnja s drugim nadležnim tijelima,
7. zaštita potrošača,
8. poslovanje udruženja (pool) osiguranja odnosno reosiguranja i nacionalnog ureda za osiguranje,
9. uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak obavljanja poslova zastupanja u osiguranju i poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju,
10. prekršajne odredbe.¹¹

Prema Zakonu, poslovi osiguranja su sklapanje ugovora o osiguranju i reosiguranju, provođenje mjera za sprječavanje uzroka koji ugrožavaju osiguranika ili njegovu imovinu te drugi poslovi osiguranja kao što su posredovanje i zastupanje u ugovaranju osiguranja, procjena štete pri nastanku osiguranog slučaja, prodaja ostataka osigurane imovine te pružanje pravne pomoći ili drugih usluga u vezi osiguranja. Društvo za osiguranje može obavljati poslove životnih i neživotnih osiguranja te reosiguranja.¹²

Društva za osiguranje posluju prema određenim ekonomski načelima i pravilima struke te se moraju pridržavati dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala. Osiguravajuća društva i podružnice stranih osiguravajućih društava moraju dobiti odobrenje za rad od

¹⁰ Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranja – EIOPA

¹¹ Zakon o osiguranju, čl. 1., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)

¹² Zakon o osiguranju, čl. 7., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)

strane Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA) odnosno nekadašnje Direkcije za nadzor društava za osiguranje.¹³

„Poslove osiguranja u Republici Hrvatskoj može obavljati:

- 1. društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja,*
- 2. društvo za uzajamno osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja,*
- 3. društvo za osiguranje iz druge države članice koje ima pravo obavljati poslove osiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana,*
- 4. društvo za osiguranje iz Švicarske Konfederacije koje je ima odobrenje nadležnoga nadzornog tijela za obavljanje poslova osiguranja i koje ima pravo obavljati poslove osiguranja putem poslovnog nastana,*
- 5. podružnica društva za osiguranje iz treće države koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja putem poslovnog nastana.“¹⁴*

„Poslove reosiguranja u Republici Hrvatskoj može obavljati:

- 1. društvo za reosiguranje i društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima odobrenje za obavljanje poslova reosiguranja*
- 2. društvo za reosiguranje i društvo za osiguranje sa sjedištem u drugoj državi članici koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja i koje ima pravo obavljati poslove reosiguranja,*
- 3. društvo za reosiguranje iz Švicarske Konfederacije koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja i ima pravo obavljati poslove reosiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana,*
- 4. društvo za reosiguranje treće države koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova reosiguranja i koje ima pravo obavljati poslove reosiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana.“¹⁵*

¹³ Bijelić, M., *op. cit.*, str. 66.

¹⁴ Zakon o osiguranju, čl. 17., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)

¹⁵ Zakon o osiguranju, čl. 17., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)

Društvo za osiguranje može biti osnovano samo kao dioničko društvo, europsko društvo ili kao društvo za uzajamno osiguranja, dok društvo za reosiguranje može biti osnovano samo kao dioničko te europsko društvo.¹⁶ Dioničko društvo za osiguranje mogu osnovati fizičke i pravne osobe, a pri osnivanju moraju uplatiti temeljni kapital u novcu koji ne može biti manji od:

1. 2.500.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a, ukoliko se radi o društvu za neživotno osiguranje, uključujući vlastita društva za osiguranje, u iznimnom slučaju prag minimalnog osnivačkog kapitala iznosi 3.700.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a,
2. 3.700.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a ukoliko se radi o društvu za životno osiguranje, uključujući vlastita društva za osiguranje,
3. 3.600.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a ukoliko se radi o društvu za reosiguranje, osim u slučaju vlastitih društava za reosiguranje, u kojem slučaju osnivački kapital iznosi minimalno 1.200.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a,
4. za društva koja istodobno obavljaju djelatnosti i životnih i neživotnih osiguranja, minimalno potrebni kapital biti će zbroj minimalno potrebnog kapitala za društva koja se bave životnim i društva koja se bave neživotnim osiguranjem odnosno 6.200.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a.¹⁷

Osiguravajuće društvo osnovano u obliku dioničkog društva mora dobiti odobrenje za rad od strane HANFA-e te uz zahtjev za odobrenje mora dostaviti sljedeće:

- statut društva s potpisima osnivača,
- dokaz da je temeljni kapital uplaćen u cijelosti i u novcu,
- akte poslovne politike,
- poslovni plan za naredne 3 godine poslovanja,
- izvješće o financijskom stanju osnivača i njihovoj međusobnoj kapitalskoj i upravljačkoj povezanosti,
- strukturu i visinu udjela pojedinog dioničara,

¹⁶ Zakon o osiguranju, čl. 19., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)

¹⁷ Zakon o osiguranju, čl. 158., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)

- prijedlog o imenovanju predsjednika uprave,
- broj i kvalifikacijsku strukturu kadrova potrebnih za početak rada,
- prijedlog za imenovanje upravitelja matematičke pričuve ako društvo bavi poslovima životnog osiguranja.¹⁸

„Društvo za uzajamno osiguranje je društvo u kojem članovi uplatom uloga (doprinosa) međusobno jamče da će na načelima uzajamnosti i solidarnosti pokriti štete nastale ostvarenjem ugovorenih rizika“¹⁹ U ovom slučaju, cilj društva nije stjecanje dobiti. Društvo prikuplja sredstva do razine koja je dovoljna za pokriće obveza prema osiguranicima i držanje pričuvnih rezervi. Samo fizičke odnosno pravne osobe rezidenti mogu osnovati društvo za uzajamno osiguranje, a kako bi bilo osnovano potrebno je da minimalno 250 osoba sklopi ugovor od istih vrsta rizika. Postoje dva tipa društva za uzajamno osiguranje:

1. društvo za uzajamno osiguranje s neograničenim doprinosom,
2. društvo za uzajamno osiguranje s ograničenim doprinosom.

Kako im samo ime govori, društvo za uzajamno osiguranje s neograničenim doprinosom može od svojih osiguranika tražiti dodatne doprinose za pokriće šteta u neograničenom iznosu. S druge strane, društvo za uzajamno osiguranje s ograničenim doprinosom može zahtijevati uplatu dodatnog doprinosa samo do razine prethodno uplaćenog cijelog doprinosa osiguranika.

Za osnivanje društva za uzajamno osiguranje s neograničenim doprinosom članovi moraju uplatiti minimalno 30% temeljnog kapitala, dok je kod društva s ograničenim doprinosom potrebna uplata od minimalno 50% temeljnog kapitala. Kako bi društvo dobilo odobrenje za rad, potrebno je HANFA-i dostaviti dokaze o ispunjenju uvjeta, a to su:

- ugovor o osnivanju društva za uzajamno osiguranje,
- statut društva za uzajamno osiguranje,
- dokaz o uplati sredstava temeljnog kapitala.²⁰

¹⁸ Bijelić, M., *op. cit.*, str. 67.

¹⁹ *loc. cit.*

²⁰ *ibidem*, str. 68.

Strano društvo za osiguranje koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja, može osnovati podružnicu u Republici Hrvatskoj. Podružnica mora biti osnovana pod uvjetom uzajamnosti, osim za osiguravajuće društvo sa sjedištem u državi članici Svjetske trgovinske organizacije (World Trade Organization – WTO). Podružnica mora dobiti odobrenje za rad od HANFA-e te mora dostaviti sljedeće podatke:

- izvješće o poslovanju za posljednje 3 godine,
- izvješće o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja za prethodnu godinu,
- mišljenje institucije za nadzor države sjedišta o poslovanju društva,
- dozvolu za osnivanje podružnice od države sjedišta (ukoliko je propisano),
- potvrdu u kojoj je navedeno za koje vrste osiguranja strano društvo ima odobrenje za rad,
- poslovni plan podružnice za naredne 3 godine,
- opće i posebne uvjete osiguranja i cjenik premija potvrđen od ovlaštenog aktuaru za sve vrste osiguranja koje podružnica namjerava obavljati,
- dokaz da su osigurana novčana sredstva za pokriće osnivačkih troškova,
- ovjerena izjava stranog društva da preuzima odgovornost za sve obveze koje nastanu u državi u kojoj se osniva podružnica,
- imena osoba koje će voditi podružnicu te podatke o njihovoj stručnoj spremi i radnom iskustvu,
- izjavu stranog društva da će u podružnici zaposliti najmanje 2 djelatnika iz države u kojoj se podružnica osniva.²¹

2.4. Vrste osiguranja

Osiguranja se dijele na 2 skupine, 7 podskupina te 25 vrsta osiguranja. Dvije temeljne skupine osiguranja su:

- neživotna osiguranja,
- životna osiguranja.

Nadalje, podskupine osiguranja obuhvaćaju sljedeće:

²¹ ibidem, str. 68.-69.

- a) osiguranje od nezgode i zdravstveno osiguranje,
- b) osiguranje motornih vozila,
- c) pomorsko i transportno osiguranje,
- d) osiguranje zrakoplova,
- e) osiguranje od požara i druga osiguranja imovine,
- f) osiguranje od odgovornosti,
- g) kreditno osiguranje i osiguranje jamčevine.

„Podskupine neživotnih osiguranja koriste se za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja i poslova reosiguranja ukoliko istodobno obuhvaća više vrsta osiguranja te za izvještavanje o podacima za prekogranične poslove osiguranja koje društvo za osiguranje obavlja na temelju poslovnog nastana i na temelju slobode pružanja usluga.“²²

2.4.1. Neživotna osiguranja

Neživotna osiguranja dijele se na sljedeće vrste:

1. osiguranje od nezgode,
2. zdravstveno osiguranje,
3. osiguranje cestovnih vozila,
4. osiguranje tračnih vozila,
5. osiguranje zračnih letjelica,
6. osiguranje plovila,
7. osiguranje robe u prijevozu,
8. osiguranje od požara i elementarnih šteta,
9. ostala osiguranja imovine,
10. osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila,
11. osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica,
12. osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila,
13. ostala osiguranja od odgovornosti,
14. osiguranje kredita,

²² Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

15. osiguranje jamstava,
16. osiguranje raznih financijskih gubitaka,
17. osiguranje troškova pravne zaštite,
18. osiguranje pomoći (asistencija).²³

Osiguranje od nezgode spada po osiguranje osoba. Ugovaratelj osiguranja može osigurati sebe ili treću osobu od nezgode, a osiguratelj će u slučaju nastanka osigurane nezgode isplatiti naknadu štete. Kod osiguranja osoba specifičnost je što se za osobu ne može odrediti vrijednost, s toga se ugovor o osiguranju sklapa na temelju tzv. osigurane svote. Pod nezgodom se podrazumijeva „svaki iznenadan, o osiguranikovoju volji neovisan događaj, koji djeluje uglavnom izvana i naglo na osiguranikovo tijelo, te ima za posljedicu smrt, potpuni ili djelomični invaliditet, privremenu nesposobnost za rad ili narušavanje zdravlja koje zahtijeva liječničku pomoć.“²⁴

Osiguranje od nezgoda uključuje osiguranje osoba od posljedica nezgode pri i izvan redovnog zanimanja; osiguranje osoba od posljedica nezgode u motornim vozilima i pri posebnim djelatnostima; osiguranje djece i školske mladeži od posljedica nezgode i posebna osiguranja mladeži od posljedica nezgode; osiguranje gostiju, posjetitelja priredbi, izletnika i turista od posljedica nezgode; osiguranje potrošača, pretplatnika, korisnika drugih javnih usluga i slično od posljedica nezgode; ostala posebna osiguranja od posljedica nezgode; obvezno osiguranje putnika u javnom prijevozu od posljedica nezgode te ostala osiguranja od posljedica nezgode.²⁵

Zdravstveno osiguranje obuhvaća osiguranje u slučaju bolesti, ozljeda i drugih nesretnih događaja. Pri nastanku osiguranog slučaja osiguravatelj osiguraniku pokriva:

- fiksne novčane naknade odnosno isplatu ugovorenih novčanih naknada,
- naknade u obliku odštete odnosno naknadu troškova liječenja, troškova opskrbe lijekovima i medicinsko-tehničkim pomagalicama,
- kombinaciju isplata iz prve dvije stavke.

²³ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

²⁴ Bijelić, M., op. cit., str. 151.

²⁵ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

Zdravstveno osiguranje obuhvaća obvezno osiguranje naknade troškova za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti; dopunsko osiguranje razlike iznad vrijednosti zdravstvenih usluga obveznoga zdravstvenog osiguranja; dodatno zdravstveno osiguranje većega opsega prava i višeg standarda zdravstvene zaštite kojeg pokriva obvezno zdravstveno osiguranje; privatno zdravstveno osiguranje te ostala dobrovoljna zdravstvena osiguranja.²⁶

Osiguranje cestovnih vozila obuhvaća kasko osiguranje cestovnih motornih vozila na vlastiti pogon, kasko osiguranje cestovnih vozila bez vlastitog pogona te ostala kasko osiguranja cestovnih vozila. Ovo osiguranje pokriva oštećenja nastala na cestovnim motornim vozilima na vlastiti ili bez vlastitog pogona, a obuhvaća sva cestovna motorna vozila osim tračnih vozila.

Za tračna vozila postoji posebna skupina osiguranja pod nazivom „osiguranje tračnih vozila“ te pokriva sva oštećenja ili gubitak na tračnim vozilima. Obuhvaća kasko osiguranje tračnih vozila i ostala osiguranja tračnih vozila.

Uz osiguranje cestovnih motornih vozila i tračnih vozila, za prijevozna sredstva postoje još osiguranje zračnih letjelica i osiguranje plovila. Osiguranje zračnih letjelica obuhvaća kasko osiguranje zračnih letjelica težih od zraka, kasko osiguranje zračnih letjelica lakših od zraka i ostala osiguranja zračnih letjelica. Osiguranje plovila obuhvaća kasko osiguranje plovila u pomorskoj plovidbi, kasko osiguranje plovila za plovidbu kanalima i u riječnoj plovidbi, kasko osiguranja plovila u jezerskoj plovidbi, kasko osiguranje brodova u izgradnji, kasko osiguranje platformi te ostala kasko osiguranja plovila.²⁷

Osiguranje robe u prijevozu kao zasebna skupina osiguranja pokriva oštećenja, gubitak ili krađu robe ili prtljage u bilo kojem obliku prijevoza. Obuhvaća osiguranje robe u pomorskom prijevozu, osiguranje robe u avionskom prijevozu, osiguranje robe u kopnenom prijevozu, osiguranje robe za vrijeme uskladištenja te ostala osiguranja robe u prijevozu.

²⁶ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

²⁷ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

Osiguranje od požara i elementarnih šteta pokriva oštećenja svih vrsta imovine osim oštećenja cestovnih motornih vozila, tračnih vozila, zračnih letjelica i plovila te robe u prijevozu za koje postoje zasebna osiguranja. Štete na imovini su pokrivena ako su nastale uslijed požara, eksplozije, oluje, drugih elementarnih nepogoda, atomske energije, pomicanja tla i slično. Pod ovom vrstom osiguranja razlikujemo osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta, osiguranje od požara i elementarnih nepogoda u industriji i obrtu, osiguranje od potresa te ostala osiguranja od požara i elementarnih nepogoda.²⁸

Ostala osiguranja imovine također ne pokrivaju štete cestovnih motornih vozila, tračnih vozila, zračnih letjelica i plovila te robe u prijevozu. Ostala osiguranja imovine pokrivaju oštećenja sve ostale navedene imovine, a obuhvaćaju osiguranje strojeva od loma, osiguranje od provalne krađe i razbojstva, osiguranje stakla od loma, osiguranje kućanstva, osiguranje građevinskih objekata u izgradnji, osiguranje objekata u montaži, osiguranje filmske djelatnosti, osiguranje stvari u rudarskim jamama, osiguranje informatičke opreme, osiguranje zaliha u hladnjačama, osiguranje usjeva i nasada, osiguranje životinja te ostala osiguranja imovine.

Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila pokriva sve vrste odgovornosti koje mogu proizaći iz upotrebe kopnenih motornih vozila na vlastiti pogon uključujući i odgovornost prijevoznika. Ova vrsta osiguranja obuhvaća obvezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama, dragovoljno osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama, osiguranje od odgovornosti prijevoznika za robu primljenu na prijevoz u cestovnom prometu te ostala osiguranja od automobilske odgovornosti.²⁹

Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica zapravo je jednako kao i osiguranje od odgovornosti za uporabu motornih vozila, ali se odnosi isključivo na letjelice. Obuhvaća obvezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika zračnih letjelica od odgovornosti za štete trećim osobama, osiguranje vlasnika odnosno korisnika zračnih letjelica od odgovornosti svih vrsta, uključujući odgovornost prijevoznika za robu

²⁸ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

²⁹ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

primljenu na prijevoz u zračnom prijevozu, te ostala osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica.

Također, osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila je jednako osiguranju od odgovornosti za upotrebu motornih vozila odnosno letjelica, ali se odnosi isključivo na plovila. Znači, ova vrsta osiguranja obuhvaća osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika pomorskih brodova, osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika riječnih, jezerskih plovila i plovila za plovidbu kanalima, uključujući odgovornost prijevoznika za robu primljenu na prijevoz, obvezno osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika brodice na motorni pogon za štete trećim osobama te ostala osiguranja od odgovornosti za upotrebu plovila.³⁰

Ostala osiguranja od odgovornosti pokrivaju sve vrste odgovornosti osim već navedenih za upravljanje motornim vozilima, letjelicama i plovilima. Ostala osiguranja od odgovornosti obuhvaćaju osiguranje ugovorne odgovornosti izvođača građevinskih radova, osiguranje ugovorne odgovornosti izvođača montažnih radova, osiguranje od odgovornosti proizvođača filmova, osiguranje od odgovornosti proizvođača za proizvode, osiguranje od odgovornosti u željezničkom prometu, osiguranje garancije proizvođača, prodavača i dobavljača, osiguranje opće odgovornosti, osiguranje od odgovornosti projektnih i drugih društava za štete na objektima zbog neispravne tehničke dokumentacije, osiguranje od odgovornosti projektnih i drugih društava, osiguranje od odgovornosti odvjetnika, osiguranje od odgovornosti javnih bilježnika, osiguranje od odgovornosti revizorskih tvrtki, osiguranje od odgovornosti špeditera, osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika marine, osiguranje od odgovornosti brodograditelja, osiguranje od odgovornosti obavljanja zaštitarskih i detektivskih djelatnosti, osiguranje od odgovornosti iz obavljanja djelatnosti upravljanja nekretninama, osiguranje od odgovornosti iz obavljanja liječničke, stomatološke i ljekarničke djelatnosti, osiguranje od odgovornosti stečajnih upravitelja, osiguranje od odgovornosti iz djelatnosti zastupanja u osiguranju i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, osiguranje od odgovornosti menadžera, osiguranje turističke agencije od odgovornosti za paket-aranžman te ostala osiguranja od odgovornosti.³¹

³⁰ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

³¹ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

Osiguranje kredita koristi se za pokrivanje gubitaka nastalih zbog:

- rizika neplaćanja ili kašnjenja plaćanja uslijed opće nesolventnosti ili drugih događaja,
- rizika pri izvozu kredita te drugih rizika povezanih s izvozom, trgovinom ili ulaganjem na stranim ili domaćim tržištima,
- rizika kredita s obročnim otplatama,
- rizika hipotekarnih i lombardnih kredita,
- rizika poljoprivrednih kredita,
- rizika ostalih kredita i zajmova.³²

Osiguranje kredita obuhvaća osiguranje izvoznih potraživanja, osiguranje drugih vrsta potraživanja, osiguranje korisnika kredita od nemogućnosti vraćanja kredita uslijed rizika smrtnosti, nezgode, nesposobnosti za rad, gubitka posla i sličnih rizika te ostala osiguranja kredita.

Osiguranje jamstava pokriva izravno i neizravno jamstvo za ispunjavanje obveza dužnika te obuhvaća osiguranje jamstava koje podrazumijeva rizike izravnog i neizravnog jamstva, osiguranje garancija te ostala osiguranja jamstava.

Osiguranje raznih financijskih gubitaka pokriva:

- profesionalne rizike,
- nedostatne prihode (općenito),
- loše vrijeme,
- izgublenu dobit,
- nepredviđene troškove općenite vrste,
- nepredviđene poslovne troškove,
- gubitak tržišne vrijednosti,
- gubitak najamnine odnosno prihoda,
- druge posredne poslovne gubitke osim već navedenih gubitaka,
- druge neposlovne financijske gubitke,
- druge oblike financijskih gubitaka.³³

³² Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

³³ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 16.5.2021.)

Ova vrsta osiguranja obuhvaća osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog požara i nekih drugih opasnosti osim potresa, osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog loma strojeva, osiguranje raznih priredbi zbog atmosferskih oborina, osiguranje od šteta zbog otkupa krivotvorenih inozemnih sredstava plaćanja, osiguranje opasnosti otkaza turističkih putovanja, osiguranje financijskih gubitaka radi prekida rada zbog potresa i ostala osiguranja financijskih gubitaka.³⁴

Osiguranje troškova pravne zaštite služi za pokriće troškova pravne zaštite i pokriće troškova sudskog ili bilo kojeg drugog pravog postupka. Ovo osiguranje obuhvaća osiguranje troškova pravne zaštite i troškova sudskog postupka te ostala osiguranja troškova pravne zaštite.

Osiguranje pomoći odnosno asistencije pokriva troškove pomoći koja je pružena osobama koje dožive poteškoće tijekom putovanja, izvan vlastitog doma ili izvan uobičajenog boravišta. Osiguranje pomoći odnosno asistencije obuhvaća turističko osiguranje, putno zdravstveno osiguranje, osiguranje pomoći odnosno asistencije za vrijeme puta, izvan mjesta boravka ili prebivališta, osiguranje automobilske asistencije te ostala osiguranja pomoći odnosno asistencije.³⁵

2.4.2. Životna osiguranja

Pod životna osiguranja spadaju sljedeće vrste osiguranja:

1. životna osiguranja,
2. rentno osiguranje,
3. dopunska osiguranja životnog osiguranja,
4. osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja
5. životno i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja,
6. osiguranje s kapitalizacijom isplate
7. tontine.³⁶

³⁴ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 17.5.2021.)

³⁵ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 17.5.2021.)

³⁶ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 17.5.2021.)

Pod stavkom broj jedan nalaze se životna osiguranja, a ona obuhvaćaju osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja (mješovito osiguranje), osiguranje za slučaj smrti, osiguranje za slučaj doživljenja, doživotno osiguranje za slučaj smrti odnosno riziko osiguranje, osiguranje kritičnih bolesti te ostala osiguranja života. U slučaju osiguranja za slučaj smrti i doživljenja osigurana svota može biti isplaćena korisniku u slučaju smrti osiguranika ili se isplaćuje osiguraniku na kraju razdoblja trajanja osiguranja zbog čega ova vrsta osiguranja ima element štednje. Kod riziko osiguranja osiguraniku se ne isplaćuje svota osiguranja u slučaju doživljenja, a kod osiguranje u slučaju doživljenja isplaćuje osiguranu svotu samo ako osiguranik doživi rok koji je određen ugovorom o osiguranju.³⁷

Rentno osiguranje može biti ugovoreno na temelju periodičnih prihoda tijekom određenog razdoblja ili doživotno, a obuhvaća osiguranje osobne doživotne rente, osiguranje osobne rente s određenim trajanjem te ostala rentna osiguranja. Rentno osiguranje podrazumijeva da osiguranik ili korisnik osiguranja tijekom razdoblja osiguranja uplaćuje premiju osiguranja, a zatim osiguranik odnosno korisnik osiguranja ima pravo na isplatu, u skladu s uvjetima iz ugovora o rentnom osiguranju, određene svote od strane osiguravajućeg društva tijekom određenog razdoblja ili doživotno.

Dopunsko osiguranje uz osiguranje života pokriva rizike od smrti, djelomične ili potpune nesposobnosti za rad, boravka u bolnici uslijed nezgode ili bolesti. Pod dopunskim životnim osiguranjem obuhvaćeno je dopunsko osiguranje od posljedica nezgode uz osiguranje života, dopunsko zdravstveno osiguranje uz osiguranje života te ostala dopunska osiguranja osoba uz osiguranje života.

„Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja je osiguranje koje pokriva rizik vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili doživljenja unaprijed određene dobi ili rođenja, a obuhvaća osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva te osiguranje za slučaj rođenja.“³⁸

Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja povezana su uz vrijednosti udjela iz UCITS fondova. UCITS fondovi su otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom. Osiguranje kod kojeg ugovaratelj snosi rizik obuhvaća osiguranje

³⁷ <https://www.szp.hr/UserDocsImages/dokumenti/publikacije/za-web-osiguranje-2019.pdf> (pristupljeno: 17.5.2021.)

³⁸ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 17.5.2021.)

života za slučaj smrti i doživljenja (mješovito osiguranje) kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja, osiguranje života za slučaj smrti kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja, osiguranje života za slučaj doživljenja kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja, životno osiguranje kod kojeg ugovaratelj snosi rizik ulaganja s garancijom isplate te ostala životna osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja. Kod ovih fondova ugovaratelj osiguranja može sam odabrati investicijski fond ili drugi financijski instrument u koji želi uložiti premiju te je upravo zbog toga sam odgovoran u slučaju gubitaka.³⁹

„Osiguranje s kapitalizacijom isplate osiguranje temeljeno na aktuarskim izračunima kod kojeg se u zamjenu za jednokratno, odnosno višekratno plaćanje unaprijed ugovorenog iznosa premije preuzimaju obveze isplate iznosa u određenoj visini kroz određeno razdoblje.“⁴⁰

Tontine su posebna vrsta životnih osiguranja, a predstavljaju osnivanje udruženja članova koji zajedničkim snagama žele kapitalizirati svoje doprinose te ih zatim, pri isteku predviđenog roka trajanja osiguranja, raspodijelili preživjelim članovima ili korisnicima umrlih članova. Zbog mogućih zloporaba, ovaj oblik osiguranja je napušten u gotovo cijelom svijetu.

³⁹ <https://www.szp.hr/UserDocsImages/dokumenti/publikacije/za-web-osiguranje-2019.pdf> (pristupljeno: 17.5.2021.)

⁴⁰ Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 17.5.2021.)

3. OSIGURANJE I REOSIGURANJE U HRVATSKOJ

Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o osiguranju, Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu, delegiranim i provedbenim uredbama Europske komisije i pripadajućim podzakonskim aktima. Nadzor nad tržištem osiguranja provodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga – HANFA.

Zakon o osiguranju uređuje:

- uvjete za osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak postojanja društava za osiguranje i društava za reosiguranje
- imenovanje i poslovanje ovlaštenog aktuara
- obavljanje unutarnje revizije i revizije društava za osiguranje i društava za reosiguranje
- obvezu izvještavanja
- prekogranično pružanje usluga osiguranja i reosiguranja
- upis u Registar posrednika i sporednih posrednika u osiguranju
- obavljanje poslova distribucije osiguranja i distribucije reosiguranja
- osnivanje Udruge (pool) osiguranja, odnosno reosiguranja
- poslovanje Hrvatskog ureda za osiguranje.⁴¹

„Hrvatski ured za osiguranje (HUO) je neprofitna pravna osoba koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.“⁴² Poslovi HUO-a su:

- poslovi Udruženja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
- poslovi predstavljanja i zastupanja interesa društva za osiguranje u međunarodnim institucijama,
- poslovi nacionalnog Ureda zelene karte osiguranja i druge poslove utvrđene međunarodnim sporazumima o osiguranju vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama,
- poslovi vođenja Garancijskog fonda,
- poslovi provođenja graničnog osiguranja od automobilske odgovornosti,

⁴¹ <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/> (pristupljeno: 24.5.2021.)

⁴² <https://huo.hr/hr/huo/o-nama> (pristupljeno: 24.5.2021.)

- poslovi vođenja Informacijskog centra,
- poslovi Ureda za naknadu,
- poslovi statistike osiguranja,
- poslovi rješavanja pritužbi osiguranika odnosno oštećenih osoba – Pravobranitelj osiguranja,
- poslovi izvansudskog rješavanja sporova između osiguranika odnosno ugovaratelja osiguranja (potrošača) i društava za osiguranje kao ponuditelja usluge osiguranja – Centar za mirenje.⁴³

HUO-om upravlja Skupština koja se sastoji od predstavnika svih članova, Upravi odbor koji se sastoji od članova sukladno odredbama statuta te direktor. Hrvatski ured za osiguranje ima sjedište u Zagrebu.

Sudionici tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj su:

- društva za osiguranje i društva za reosiguranje
- pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove distribucije osiguranja i distribucije reosiguranja
- Hrvatski nuklearni POOL gospodarsko interesno udruženje
- Hrvatski ured za osiguranje.⁴⁴

U 2019. godini u Republici Hrvatskoj je na tržištu osiguranja sudjelovalo sljedećih 20 društva za osiguranje odnosno reosiguranje:

1. Adriatic osiguranje d.d.
2. Adriatic Slovenica d.d. Podružnica Zagreb za osiguranje
3. AGRAM LIFE osiguranje d.d.
4. Allianz Zagreb d.d.
5. Croatia osiguranje kredita d.d.
6. ERGO osiguranje d.d.
7. ERGO životno osiguranje d.d.
8. Euroherc osiguranje d.d.
9. Generali osiguranje d.d.
10. GRAWE Hrvatska d.d.

⁴³ <https://huo.hr/hr/huo/o-nama> (pristupljeno: 24.5.2021.)

⁴⁴ <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/> (pristupljeno: 24.5.2021.)

11. HOK osiguranje-Hrvatska osiguravajuća kuća d.d.
12. Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.
13. Izvor osiguranje d.d.
14. Merkur osiguranje d.d.
15. OTP osiguranje d.d.
16. SAVA osiguranje d.d. Podružnica Hrvatska
17. Triglav osiguranje d.d.
18. UNIQA osiguranje d.d.
19. Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d. za osiguranje
20. WÜSTENROT ŽIVOTNO osiguranje d.d.⁴⁵

Na početku 2019. godini na tržištu je bilo ukupno 20 osiguravajućih društava, no do kraja 2019. godine ERGO osiguranje d.d. i ERGO životno osiguranje d.d. pripojili su se SAVA osiguranju d.d. U sljedećoj tablici vidljiva je struktura osiguravajućih društva u Hrvatskoj prema vlasništvu i provođenju poslova osiguranja odnosno reosiguranja.

Tablica 1. Broj društava za osiguranje prema vlasništvu i strukturi provođenja poslova osiguranja na dan 31.12.2019.

	neživotna osiguranja	životna osiguranja	neživotna i životna osiguranja	reosiguranje	Ukupno
domaće vlasništvo	5	1	1	0	7
strano vlasništvo	0	2	7	0	9
Ukupno	5	3	8	0	16

Izvor: Godišnje izvješće 2019., HUU, dostupno na:

https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2019_.pdf (pristupljeno: 24.5.2021.)

Iako je u 2019. godini tržište osiguranja imalo pozitivna kretanja i ostvarivalo rast, zbog posljedica krize izazvane pojavom virusa COVID-19 i potresom u Gradu Zagrebu, očekuje se prekid rasta u 2020. godini. U 2019. godini profitabilnost djelatnosti osiguranja bila je neznatno manja nego u 2018. godini. U sljedećoj tablici prikazana je struktura premije prema svim vrstama osiguranja za 2019. godinu.

⁴⁵ Godišnje izvješće 2019., HUU, dostupno na: https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2019_.pdf (pristupljeno: 24.5.2021.)

Tablica 2. Struktura premije po vrstama osiguranja u 2019. godini

01. Osiguranje od nezgode	4,76%
02. Zdravstveno osiguranje	5,78%
03. Osiguranje cestovnih vozila – kasko	11,87%
04. Osiguranje tračnih vozila – kasko	0,02%
05. Osiguranje zračnih letjelica – kasko	0,09%
06. Osiguranje plovila	1,52%
07. Osiguranje robe u prijevozu	0,32%
08. Osiguranje od požara i elementarnih šteta	6,46%
09. Ostala osiguranja imovine	7,33%
10. Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	21,56%
11. Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	0,04%
12. Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	0,36%
13. Ostala osiguranja od odgovornosti	4,47%
14. Osiguranje kredita	3,66%
15. Osiguranje jamstava	0,11%
16. Osiguranje raznih financijskih gubitaka	1,34%
17. Osiguranje troškova pravne zaštite	0,05%
18. Osiguranje pomoći (asistencija)	1,01%
19. Životna osiguranja	23,83%
20. Rentno osiguranje	0,11%
21. Dopunska osiguranja životnog osiguranja	1,25%
22. Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja	0,04%
23. Životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osig. snosi rizik ulaganja	4,03%

Izvor: https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucne-informacije-20191.pdf

(pristupljeno: 25.5.2021.)

U tablici je vidljivo da najznačajniji udio u ukupnoj premiji imaju životna osiguranja s udjelom od 23,83%, zatim slijedi osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornog vozila s udjelom od 21,56%, zatim kasko osiguranje cestovnih vozila s udjelom od 11,87%. Sve ostale vrste osiguranja imaju udjele u ukupnoj premiji manje od 10%. Najmanji udio u premiji imaju kasko osiguranje tračnih vozila (0,02%), osiguranje od

odgovornosti za uporabu zračnih letjelica (0,04%), osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja (0,04%), osiguranje troškova pravne zaštite (0,05%) i kasko osiguranje zračnih letjelica (0,09%). Nadalje, sljedeća tablica prikazuje ključne pokazatelje poslovanja tržišta osiguranja u 2019. godini.

Tablica 3. Ključni pokazatelji poslovanja tržišta osiguranja u 2019.

	Ukupno	% promjene	Neživotna osiguranja	% promjene	Životna osiguranja	% promjene
Zaračunata bruto premija	10.481.342.853	+6,3%	7.414.909.527	+10,3%	3.066.433.326	-2,2%
Broj osiguranja	10.792.561	+4,0%	9.342.254	+5,1%	1.450.307	-2,6%
Likvidirane štete, bruto iznosi	5.976.278.694	+7,6%	3.623.722.325	+11,8%	2.352.556.370	+1,7%
Broj likvidiranih šteta	4.953.962	+15,7%	4.887.511	+15,9%	66.451	+0,7%
Imovina	45.422.031.403	+8,3%	20.371.077.259	+9,4%	25.050.954.144	+7,5%
Kapital i rezerve	11.307.102.457	+14,7%	7.250.818.073	+10,6%	4.056.284.383	+22,7%
Udio kapitala i rezervi u imovini	24,9	-	35,6	-	16,2	-
Ulaganja	37.664.569.854	+7,4%	13.500.160.561	+7,4%	24.164.409.293	+7,4%
Ukupna pričuva	30.427.418.683	+4,2%	10.205.046.496	+4,2%	20.222.372.187	+4,2%
Dobit (prije poreza)	942.800.256	+3,0%	696.977.754	+1,0%	245.822.502	+9,1%
Zaposleni u društvima za osiguranje	8.018	-2,7%	-	-	-	-
- pribava	5.278	-8,3%	-	-	-	-
- likvidacija šteta	762	-2,3%	-	-	-	-

Izvor: https://huo.hr/upload_data/site_files/kljucne-informacije-20191.pdf

(pristupljeno: 25.5.2021.)

U 2019. godini zaračunata bruto premija i broj ugovorenih osiguranja povećali su se za neživotna osiguranja dok su životna osiguranja ostvarila pad, a broj i bruto iznos likvidiranih šteta se povećao i za životna i za neživotna osiguranja. Ukupna imovina osiguravajućih društva na dan 31.12.2019. iznosila je 45.422.031.403 kuna što je za 8,3% više nego na dan 31.12.2018. godine. Kapital i rezerve su se također povećali i to za 14,7% u odnosu na 2018. godinu te njihov udio imovini iznosio 24,9%. Povećanje su također ostvarile kategorije ulaganje, ukupna pričuva i dobit prije poreza. U 2019. godini smanjio se broj zaposlenika u djelatnosti osiguranja te je iznosio 8.018 što je za 2,7% manje nego u 2018. godini.

4. ZAKONSKI I REGULATORNI OKVIR RAČUNOVODSTVENOG IZVJEŠTAVANJA U DJELATNOSTI OSIGURANJA

Zakon o osiguranju obvezuje osiguravajuća društva na vođenje poslovnih knjiga i popratne evidencije te sastavljanje knjigovodstvenih isprava, procjenu stavki i sastavljanje računovodstvenih i financijskih izvještaja. Također, društvo je obvezno redovito pratiti i utvrđivati:

1. iznos kapitala,
2. iznos jamstvenog kapitala,
3. granicu solventnosti,
4. visinu tehničke pričuve osiguranja,
5. vrijednost i vrste ulaganja koja nisu financirana iz tehničke premije osiguranja,
6. vrijednost imovine za pokriće tehničke pričuve,
7. vrste, disperziju, usklađenost i lokalizaciju ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve odnosno matematičke pričuve,
8. statističke podatke osiguranja,
9. bilancu i izvještaj poslovnog rezultata.⁴⁶

Članak 190. Zakona o osiguranju propisuje da je „*društvo za osiguranje dužno voditi poslovne knjige, ostalu poslovnu dokumentaciju i evidencije, vrednovati imovinu i obveze te sastavljati i objavljivati godišnje financijske izvještaje i godišnje izvješće u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima, Zakonom o računovodstvu, Zakonom o osiguranju te drugim važećim propisima i standardima struke.*“⁴⁷ Također, društvo je obvezno voditi sve poslovne knjige, evidencije i ostalu dokumentaciju tako da je u bilo kojem društvu dostupna za provjeru i kontrolu te da je u skladu s trenutno važećim zakonima, propisima i pravilnicima.

Nadalje, prema članku 191. Zakona o osiguranju, HANFA izdaje pravilnik kojim detaljno propisuje:

- a. oblik i sadržaj financijskih i drugih izvještaja te način i rokove dostavljanja istih,

⁴⁶ Mićin, K., *Računovodstvo osiguravajućih društava*, Zagreb, HASIBO d.o.o., 2008., str. 8.

⁴⁷ Zakon o osiguranju, čl. 190., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 26.5.2021.)

- b. oblik i sadržaj godišnjeg izvješća i konsolidiranog godišnjeg izvješća te rokove javnog objavljivanja.⁴⁸

Osiguravajuća društva dostavljaju HANFA-i u roku od 15 dana od primitka revizorskog izvješća ili najkasnije u roku od četiri mjeseca od isteka poslovne godine za koju su sastavljeni financijski izvještaji sljedeće:

1. revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja,
2. godišnje izvješće i konsolidirano godišnje izvješće.

Osiguravajuće društvo financijske izvještaje objavljuje na svojim mrežnim stranicama najkasnije pet mjeseci od isteka poslovne godine na koju se odnose, a matično društvo dužno je objaviti revidirane konsolidirane godišnje financijske izvještaje i konsolidirano godišnje izvješće za grupu.

Prema članku 193. Zakona o osiguranju „*društvo za osiguranje dužno je dostaviti HANFA-i i izvješće imenovanog ovlaštenog aktuara s mišljenjem imenovanog ovlaštenog aktuara o oblikovanju i dostatnosti premija i tehničkih pričuva prema računovodstvenim propisima u skladu s odredbama Zakona, odnosno na temelju njega donesenih propisa.*“⁴⁹ Svi izvještaji osiguravajućih društava također podliježu i eksternoj reviziji od strane ovlaštenog revizora odnosno revizorske kuće.

Na temelju Zakona o osiguranju doneseni su i popratni pravilnici za osiguravajuća društva:

- „*Pravilnik o sadržaju redovitih izvješća i izvješća na zahtjev Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga,*
- *Pravilnik o detaljnom obliku i najmanjem opsegu te sadržaju revizorskog pregleda i revizorskog izvješća društva za osiguranje,*
- *Pravilnik o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja,*
- *Pravilnik o načinu izračuna granica solventnosti (adekvatnosti kapitala) društva za osiguranje,*

⁴⁸ Zakon o osiguranju, čl. 191., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 26.5.2021.)

⁴⁹ Zakon o osiguranju, čl. 193., Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 26.5.2021.)

- *Pravilnik o načinu izračuna kapitala, jamstvenog kapitala i adekvatnosti kapitala društva za osiguranje,*
- *Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja,*
- *Pravilnik o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravila za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovo vrednovanje, usklađenost, pravila za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te način i rok izvještavanja,*
- *Odluka o kontnom planu društva za osiguranje i reosiguranje,*
- *Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja društva za osiguranje.*⁵⁰

S obzirom da je osiguravajuće društvo zapravo veliki poduzetnik odnosno trgovačko društvo, na njega se primjenjuju Zakon o računovodstvu i Zakon o trgovačkim društvima. Prema Zakonu o računovodstvu, osiguravajuće društvo obvezno je sastavljati temeljne financijske izvještaje i to:

- Bilancu odnosno izvještaj o financijskom položaju
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanom toku
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijska izvješća.⁵¹

Također, članak 5. stavak 5. točka 2. Zakona o računovodstvu klasificira osiguravajuća društva kao velike poduzetnike neovisno o veličini njihove aktive, prihoda i broju zaposlenika, zbog čega su obveznici primjene Međunarodnih standarada financijskog izvještavanja – MSFI pri sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja.⁵²

Društva za osiguranje su osnovana kao dionička društva zbog čega se na njih odnosi i Zakon o trgovačkim društvima osim u situacijama kada nalaže suprotno od onoga što nalaže Zakon o osiguranju. Članak 300a. Zakona o trgovačkim društvima nalaže da „*financijska izvješća sastavlja uprava, odnosno izvršni direktor u skladu s propisima o*

⁵⁰ Mićin, K., op. cit., str. 9.

⁵¹ ibidem., str. 10.

⁵² Zakon o računovodstvu, čl. 5., Narodne Novine RH, br. 78/2015, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html (pristupljeno: 26.5.2021.)

računovodstvu.⁵³ Također, prema članku 300b. Zakona o trgovačkim društvima, Uprava je dužna Nadzornom odboru predati izvještaje na uvid, i to bez odgađanja kad ih sastavi. Ukoliko Nadzorni odbor potvrdi i da suglasnost s financijskim izvještajima, izvješća su donesena te se nadalje dostavljaju HANFA-i na uvid.

4.1. MSFI 4 i MSFI 17 – Ugovori o osiguranju

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja propisuju 13 standarda, a obveznici njihove primjene su svi veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa. MSFI 4 – Ugovor o osiguranju donesen je 1. siječnja 2005. godine, a u Republici Hrvatskoj stupa na snagu godinu dana kasnije odnosno 1. siječnja 2006. godine. MSFI 4 je prvi međunarodni standard koji se direktno bavi ugovorima o osiguranju kako bi se poboljšala prezentacija istih u financijskim izvještajima.

Najvažniji standard za osiguravajuća društva je MSFI 4 – Ugovor o osiguranju. MSFI 4 nalaže sljedeće:

- a. *„ograničenja poboljšanja računovodstva osiguranja u vezi s ugovorima o osiguranju,*
- b. *objavljivanje podataka kojima se određuju i objašnjavaju iznosi u financijskim izvještajima osiguravatelja, koji proizlaze iz ugovora o osiguranju, te kojima se pomaže korisnicima tih financijskih izvještaja da razumiju iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova od ugovora o osiguranju.“⁵⁴*

Osiguravajuća društva primjenjuju ovaj standard na sve ugovore o osiguranju i reosiguranju te na financijske instrumente koji se izdaju s obilježjem diskrecijskog sudjelovanja. MSFI od osiguravajućih društva zahtijeva da provode test adekvatnosti obveza pri objavljivanju financijskih izvještaja kako bi se moglo provjeriti jesu li pričuve društva dostatne za ispunjenje obveza.

„Ukoliko se procjenom adekvatnosti priznatih obveza iz osiguranja (pri čemu se koriste tekuće procjene budućih novčanih tokova iz ugovora o osiguranju) pokaže da je

⁵³ Zakon o trgovačkim društvima, čl. 300a., Narodne Novine RH, br. 40/19, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima> (pristupljeno: 26.5.2021.)

⁵⁴ Bakran, D., Gulin, D. i I. Milčić, *Međunarodni standardi financijskog izvještavanja i Hrvatski standardi financijskog izvještavanja*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2016., str. 559.

knjigovodstvena vrijednost obveza iz osiguranja neadekvatna u odnosu prema procijenjenim budućim novčanim tokovima, razlika se u cijelosti iskazuje u dobiti ili gubitku, što izravno utječe na uspješnost poslovanja te na financijski položaj društva za osiguranje (i reosiguranje).⁵⁵

U svibnju 2017. godine donesen je novi međunarodni standard financijskog izvještavanja, MSFI 17– Ugovori u osiguranju koji služi kao zamjena za dosadašnji MSFI 4. Obveza primjene MSFI 17 trebala je započeti 1. siječnja 2021. godine no to je odgođeno na 1. siječnja 2023. godine. Najznačajniji element ovog standarda jest jedan jedinstveni računovodstveni model koji se odnosi na sve ugovore o osiguranju odnosno reosiguranju za 450 osiguravajućih društva diljem svijeta koja primjenjuju MSFI.

MSFI 17 primjenjuje se na ugovore koji zadovoljavaju definiciju ugovora o osiguranju odnosno reosiguranu s izuzetkom jamstva vezanih uz prodaju roba ili usluga, financijskih garancija (ukoliko ih izdavatelj ne smatra ugovorima o osiguranju), stvarnih i potencijalnih obveza preuzetih s osnove poslovnih kombinacija te rezidualne vrijednosti garancija u leasing ugovorima. Definicija ugovora o osiguranju odnosno reosiguranju propisana je standardom MSFI 4 te se nije dodatno mijenjala u novom standardu. Prema definiciji, ugovori o osiguranju uključuju:

- ugovore o osiguranju (i reosiguranju) koje društvo izdaje i ugovore o reosiguranju koje drži,
- investicijske ugovore s obilježjima diskrecijskog sudjelovanja, ukoliko društvo uz takve ugovore izdaje i ugovore o osiguranju.⁵⁶

Svrha novog standarda jest osigurati da društva koja posluju s ugovorima o osiguranju vjerodostojno prikazuju sve bitne informacije o spomenutim ugovorima. MSFI 17 je s ciljem postizanja dosljednog i transparentnog računovodstva ugovora o osiguranju koje se temelji na precizno definiranim principima mjerenje i prezentacije ugovora. Glavne značajke novog MSFI 17 su:

⁵⁵ Hladika, M. i M. Marić, „Analiza investicijskog portfelja društava za osiguranje u republici hrvatskoj“ *Ekonomika misao i praksa*, No. 2, 2014., str. 516., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/130851> (pristupljeno: 26.5.2021.)

⁵⁶ IFRS 17 Insurance Contracts, dostupno na: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standards/ifrs-17/> (pristupljeno: 25.7.2021.)

- primjena na ugovore o osiguranju, ugovore o reosiguranju te na investicijske ugovore s obilježjima diskrecijskog sudjelovanja
- podjela osigurateljnih od neosigurateljnih komponenata ugovora o osiguranju,
- podjela na grupe ugovora koje predstavljaju razinu na kojoj se vrši mjerenje,
- mjerenje na temelju sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova prilagođeno za rizik i uvećano za nezarađenu dobit koja će se priznati u budućnosti,
- priznavanje dobiti u razdoblju u kojem društvo osigurava pokrće,
- neposredno priznavanje gubitaka,
- odvojeni prikaz prihoda od osiguranja i troškova usluga osiguranja te prihoda i troškova financiranja osiguranja,
- objavljivanje kvantitativnih i kvalitativnih podataka o ugovorima o osiguranju.⁵⁷

Suština i razlog sklapanja svakog ugovora o osiguranju jest neizvjesnost odnosno rizik. MSFI 17 propisuje da u ugovoru o osiguranja najmanje jedna od slijedećih stavki mora biti neizvjesna:

- a) hoće li doći do osiguranog slučaja,
- b) kada će doći do osiguranog slučaja,
- c) koliko će osiguratelj platiti ako dođe do osiguranog slučaja.⁵⁸

MSFI 17 također definira rizik kao svaki rizik (osim financijskog rizika) koji se ugovorom prenosi s imatelja police osiguranja na osiguravatelja.

Kod ugovora koji prema definiciji spadaju u ugovore o osiguranju, ali glavna svrha im je pružanje usluga za fiksnu naknadu, MSFI 17 daje društvima izbor primjene standarda MSFI 15 umjesto MSFI 17. Jednom kada društvo odluči koji standard će primjenjivati, ne može više promijeniti svoju odluku. Uvjeti za odabir MSFI-a jesu:

- cijena ugovora koju društvo sklapa s određenim kupcem ne odražava konkretnu procjenu rizika povezanu s tim kupcem,
- ugovorom se kupcu pruža usluga, a ne gotovinsko plaćanje,

⁵⁷ IFRS 17 Insurance Contracts, dostupno na: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standards/ifrs-17/> (pristupljeno: 25.7.2021.)

⁵⁸ IFRS 17 Insurance Contracts, dostupno na: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standards/ifrs-17/> (pristupljeno: 25.7.2021.)

- rizik osiguranja prenesen ugovorom prvenstveno proizlazi iz korisnikove upotrebe usluga, a ne iz nesigurnosti u pogledu troškova tih usluga.⁵⁹

Ugovor klasificiran kao ugovor o osiguranju ne prestaje se tako klasificirati sve dok sva prava i obveze nisu otkazane odnosno dok nisu istekle. U iznimnom slučaju ugovor se može prestati priznavati kao ugovor o osiguranju zbog izmjena unutar samog ugovora.

Investicijski ugovori s obilježjima diskrecijskog sudjelovanja predstavljaju financijski instrument koji ulagaču daje ugovorno pravo da, kao dodatak iznosu koji ne podliježe diskrecijskoj odluci izdavača, primi dodatne iznose za koje se očekuje da će predstavljati značajan dio ukupnih ugovornih naknada, za koje izdavatelj po ugovoru ima diskrecijsko pravo odrediti iznos ili vrijeme davanja te koji se ugovorno temelje na:

- izvršenju određene skupine ugovora ili određene vrste ugovora,
- realiziranim ili nerealiziranim povratima na ulaganja određene skupine imovine koju drži izdavatelj,
- dobiti ili gubitku društva, fonda ili drugog subjekta koji izdaje ugovor.⁶⁰

Ovakva vrsta ugovora ne uključuje prijenos značajnog rizika osiguranja, no uključeni su u MSFI 17 uz uvjet da se društvo također bavi i izdavanjem ugovora o osiguranju.

4.2. MSFI 9 – Financijski instrumenti

Osiguravajuća društva su MSFI 9 – Financijski instrumenti počela primjenjivati od 1. siječnja 2021. godine te ovaj standard zamjenjuje standard MRS 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje. „Cilj je ovog standarda utvrditi načela financijskog izvještavanja o financijskoj imovini i financijskim obvezama kako bi se korisnicima financijskih izvještaja prezentirale važne i korisne informacije za procjenu iznosa, vremena te neizvjesnosti budućih novčanih tokova subjekta.“⁶¹

Prema MSFI 9, društvo klasificira te priznaje financijsku imovinu na sljedeće načine:

1. Amortizirani trošak nabave

⁵⁹ IFRS 17 Insurance Contracts, dostupno na: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standards/ifrs-17/> (pristupljeno: 25.7.2021.)

⁶⁰ IFRS 17 Insurance Contracts, dostupno na: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standards/ifrs-17/> (pristupljeno: 25.7.2021.)

⁶¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32016R2067> (pristupljeno: 28.7.2021.)

- a) imovina se mjeri po početnom priznavanju umanjenom za otplate glavnice,
 - b) prihod od kamata obračunava se metodom efektivne kamatne stope i priznaje se u računu dobiti i gubitka
2. Fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- a) imovina se mjeri po fer vrijednosti,
 - b) za zajmove i potraživanja prihodi od kamata, dobiti i gubici od umanjenja vrijednosti te dio dobitaka i gubitaka od tečajnih razlika priznaju se u računu dobiti i gubitka na istoj osnovi kao i za imovinu amortiziranog troška, a promjene fer vrijednosti početno se priznaju kroz ostalu sveobuhvatnu dobit te se zatim reklasificiraju u dobit ili gubitak,
 - c) dividende od ulaganja u vlasničke interese priznaju se onda kada je utvrđeno da društvo ima pravo na primanje plaćanja te se priznaju u računu dobiti i gubitka dok se promjene u fer vrijednosti priznaju kroz ostalu sveobuhvatnu dobit te se nikada ne priznaju u računu dobiti i gubitka,
3. Fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka
- a) imovina se mjeri po fer vrijednosti, a promjene fer vrijednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka kako nastaju.⁶²

4.3. Solventnost II

Solventnost je ključna za stabilno poslovanje svih trgovačkih društava, a posebno društva za osiguranje. 2000. godine započeo je projekt Solventnost II s ciljem usvajanja novih zakonodavnih odnosno regulatornih okvira u djelatnosti osiguranja i reosiguranja. Proces ugradnje Solventnosti II u sustav odvija se kroz 4 razine tzv. Lamfalussyjev proces:

1. Prva razina – donošenje direktive o solventnosti; Direktiva o Solventnosti II donesena je 2009. godine
2. Druga razina – izrada i usvajanje mjera za provedbu Direktive
3. Treća razina – donošenje preporuka i načela supervizije

⁶² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32016R2067>
(28.7.2021.)

(pristupljeno:

4. Četvrta razina – nadzor usklađivanja Solventnosti II u djelatnosti osiguranja i reosiguranja od strane Europske komisije⁶³

Struktura Solventnosti II temelji se na tri stupa. Prvi stup obuhvaća kvantitativne mjere odnosno kapitalne zahtjeve koji definiraju vrednovanje imovine i obveza, izračun tehničkih pričuva, kategorizaciju vlastitih sredstava, granicu solventnosti te minimalni potrebni kapital koji osiguravajućem društvu omogućuje pokriće svih potencijalnih šteta i gubitaka te solventnost poslovanja s obzirom na preuzete rizike. Drugi stup obuhvaća proces supervizije, razvoj internih kontrola osiguravajućih društva te procese upravljanje rizicima. Treći stup odnosi se na tržišnu disciplinu i transparentnost u izvješćivanju o poslovanju društva. „*Osnovni ciljevi regulative Solventnost II su:*

- 1) *zaštita osiguranika i održavanje povjerenja u tržište osiguranja,*
- 2) *postavljanje granice solventnosti koja će predstavljati ukupnu izloženost riziku,*
- 3) *izbjegavanje nepotrebne kompleksnosti,*
- 4) *overtavanje i praćenje promjena na tržištu,*
- 5) *uspostavljanje principa i izbjegavanje strogih pravila te*
- 6) *izbjegavanje nepotrebne prekapitalizacije.*⁶⁴

Sustav Solventnosti II treba obuhvaćati, prepoznavati i vrednovati sve vrste rizika s kojima se u poslovanju susreću osiguravajuća društva te poticati društva na usavršavanje internih kontrola i procesa upravljanja rizicima. Svi rizici prisutni u djelatnosti osiguranja odnosno reosiguranja moraju biti kvantitativno i kvalitativno prepoznati te se njima mora adekvatno upravljati. Temeljem izloženosti rizicima društvo određuje razinu potrebnog kapitala odnosno adekvatnost kapitala. U Republici Hrvatskoj se Direktiva o Solventnosti II počela primjenjivati od 1. siječnja 2016. godine.

⁶³ Hladika, M. i M. Marić, „Analiza investicijskog portfelja društava za osiguranje u republici hrvatskoj“ *Ekonomika misao i praksa*, No. 2, 2014., str. 516.-517., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/130851> (pristupljeno: 26.5.2021.)

⁶⁴ Hladika, M. i M. Marić, „Analiza investicijskog portfelja društava za osiguranje u republici hrvatskoj“ *Ekonomika misao i praksa*, No. 2, 2014., str. 517., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/130851> (pristupljeno: 26.5.2021.)

5. OBLIK I SADRŽAJ FINANCIJSKIH I DODATNIH IZVJEŠTAJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTVA

Hrvatska agencija za financijske usluge i Odbora za standarde financijskog izvještavanja 21. travnja 2016. donose *Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje*. Pravilnik propisuje:

- „*strukturu i sadržaj financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje za potrebe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga te način i rokovi dostavljanja tih izvještaja Agenciji,*
- *strukturu i sadržaj godišnjeg izvješća i konsolidiranog godišnjeg izvješća te rokovi njihova javnog objavljivanja i dostavljanja Agenciji,*
- *sadržaj registra imovine za pokriće tehničkih pričuva prema računovodstvenim propisima te opseg, način i rokovi izvještavanja.*“⁶⁵

Društvo za osiguranje i reosiguranje se prema Zakonu o trgovačkim društvima smatra velikim poduzetnikom zbog čega je obvezno voditi poslovne knjige, sastavljati knjigovodstvene isprave, vrednovati imovinu i obveze te sastavljati godišnje financijske izvještaje.

Osiguravajuća društva imaju obvezu vođenja dnevnika, glavne knjige i pomoćnih evidencija. U dnevnik se knjigovodstvene promjene unose kronološki odnosno prema vremenu nastanka te se promjene mogu voditi unutar jedne jedinstvene knjige ili u više knjiga za posebne skupine bilančnih i izvanbilančnih zapisa. „*Glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih promjena nastalih na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja.*“⁶⁶

Pomoćne knjige se još nazivaju i analitička evidencije te služe za detaljniji prikaz bilančnih stavki. Društva za neživotna osiguranja moraju voditi minimalno sljedeće pomoćne knjige:

⁶⁵ 11. Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, čl. 1. Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 27.5.2021.)

⁶⁶ Mićin, K., op. cit., str. 50.

- „premijsko knjigovodstvo/analitička evidencija potraživanja od osiguranika,
- knjigovodstvo šteta/analitička evidencija obveza po štetama i pričuvama nastalih prijavljenih šteta,
- knjigovodstvo regresa/analitička evidencija potraživanja od regresnih dužnika,
- knjigovodstvo dobavljača i ostalih obveza osim šteta,
- knjigovodstvo ostalih potraživanja osim premije,
- knjigovodstvo materijalne i nematerijalne imovine koja služi za obavljanje osigurateljne djelatnosti,
- knjigovodstvo ulaganja, po vrsti ulaganja, i po svakom pojedinom ulaganju,
- knjigovodstvo instrumenata plaćanja/čekova, kreditnih kartica, mjenica,
- evidencija zaduživanja i razduživanja dokumenata stroge evidencije,
- evidencija ulaznih računa,
- evidencija izlaznih računa.⁶⁷

Unutar poslovnih knjiga, evidencija nastalih poslovnih promjena bilježi se na kontima koja su propisana Kontnim planom društava za osiguranje. Ono što je specifično te odvaja kontni plan osiguravajućih od ostalih trgovačkih društva jest detaljnija razrada ulaganja i prinosa na uložena sredstva ili troškova nastalih s osnove ulaganja radi veće transparentnosti prikaza stanja imovine, kapitala i obveza. Razredi kontnog plana društva za osiguranje su sljedeći:

- **Razred 0** – Nematerijalna imovina, materijalna imovina i financijska ulaganja
- **Razred 1** – Novac, novčani ekvivalenti, potraživanja i razgraničenja
- **Razred 2** – Dugoročne i kratkoročne obveze, rezerviranja za troškove i rizike te odgođena plaćanja i prihod budućeg razdoblja
- **Razred 3** – Zalihe materijala i sitnog inventara
- **Razred 4** – Troškovi po prirodnim vrstama
- **Razred 7** – Ostvareni prihodi
- **Razred 8** – Financijski rezultat poslovanja
- **Razred 9** – Kapital i pričuve

Financijski izvještaji koje su društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje dužna sastavljati su:

⁶⁷ ibidem, str. 51.

- Bilanca odnosno Izvještaj o financijskom položaju,
- Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti odnosno Račun dobiti i gubitka i Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
- Izvještaj o novčanim tokovima,
- Izvještaj o promjenama kapitala,
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Bilješke uz financijska izvješća društva moraju sastavljati u skladu s MSFI standardima i to na način da moraju pružati sve potrebne informacije o osnovi za sastavljanje izvještaja i računovodstvenim politikama u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom – MRS 1 koji postavlja zahtjev za minimalne objave u financijskim izvještajima što obuhvaća: nezarađene premije, štete prijavljene od imatelja police, nastale neprijavljene štete, rezerve koje nastaju zbog testa adekvatnosti obveza, rezerve za buduće dobiti, potraživanja i obveze povezane s ugovorima o osiguranju, odgođene troškove pribave, prihode od izdanih ugovora, prihode od ugovora o reosiguranju, troškove za štete i naknade imateljima police, troškove iz reosiguranja, učinke promjena u procjenama i pretpostavkama, gubitke priznate kao rezultat primjene testa adekvatnosti obveza, obveze koje se mjere na osnovi diskontiranja, distribuciju ili alokaciju i posebne objave o dobiti i gubitku iz poslova reosiguranja.⁶⁸

Društva također moraju u izvještajima obuhvatiti sve one informacije koje su bitne za razumijevanje bilo kojeg financijskog izvješća. To minimalno moraju biti informacije o kretanju prosječnog prinosa ostvarenog ulaganjem sredstava matematičke pričuve, podatke o kvoti šteta po vrstama neživotnih osiguranja, podatke o kvoti troškova po vrstama neživotnih osiguranja te kombiniranoj kvoti.

Članak 4. stavka 2. Pravilnika o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje propisuje dodatne izvještaje koje sastavljaju društva za osiguranje i društva reosiguranje:

1. Izvještaj o ulaganjima,
2. Izvještaj o pregledu ulaganja,
3. Izvještaj o registru imovine za pokriće tehničkih pričuva,
4. Izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja iz poslova izravnog osiguranja,

⁶⁸ ibidem., str. 52.

5. Izvještaj o prihodima i troškovima ulaganja prema izvoru sredstava,
6. Izvještaj o ulaganjima u nekretnine,
7. Izvještaj o zakupcima nekretnina,
8. Izvještaj o nekretninama za vlastitu upotrebu,
9. Račun dobiti i gubitka po vrstama i rizicima osiguranja,
10. Račun dobiti i gubitka za poslove reosiguranja,
11. Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće matematičke pričuve s obvezama iz matematičke pričuve,
12. Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće tehničkih pričuva osim matematičke pričuve s obvezama iz tehničkih pričuva osim matematičke pričuve.⁶⁹

Osiguravajuće društvo koje je matično društvo u grupi osiguravajućih društva, treba sastavljati konsolidirane financijske izvještaje – bilancu odnosno Izvještaj o financijskom položaju, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti odnosno račun dobiti i gubitka i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje.

Prema članku 6. Pravilnika, osiguravajuća društva dužna su sastavljati i godišnje izvješće i konsolidirano godišnje izvješće društva u skladu s propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Osiguravajuće društvo sve izvještaje treba dostaviti HANFA-i na uvid. Mjesečni dodatni izvještaji dostavljaju se najkasnije u roku od dvadeset dana po proteku mjeseca za koji se izvještaj sastavlja, a tromjesečni financijski izvještaji i tromjesečni dodatni izvještaji dostavljaju se najkasnije u roku od mjesec dana po proteku izvještajnog razdoblja. Godišnje financijske izvještaje, godišnje dodatne izvještaje, godišnje izvješće i konsolidirani financijski izvještaji matičnog društva dostavljaju se HANFA-i najkasnije u roku od četiri mjeseca nakon isteka poslovne godine za koju su izvještaji sastavljeni.⁷⁰

⁶⁹ Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, čl. 4. st. 2., Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 27.5.2021.)

⁷⁰ Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, čl. 8. st. 1.-4., Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 27.5.2021.)

Izveštaji se dostavljaju HANFA-i u elektroničkom obliku s elektroničkim potpisom u skladu s tehničkom uputom HANFA-e. U iznimnim situacijama kada izvještaje nije moguće dostaviti u elektroničkom obliku, osiguravajuće društvo ih može dostaviti u pisanom obliku, neposredno ili poštom. Uz izvještaje se također dostavlja i revizorsko izvješće o obavljenoj zakonskoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja.

Pravilnik propisuje da osiguravajuća društva na svojim mrežnim stranicama moraju imati za posljednjih pet poslovnih godina objavljene:

- godišnje izvještaje i konsolidirane godišnje izvještaje,
- mišljenje revizora o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja,
- mišljenje neovisnog ovlaštenog aktuara kojeg je za potrebe revizije angažiralo revizorsko društvo.⁷¹

5.1. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca)

Bilanca odnosno izvještaj o financijskom položaju je izvještaj koji prikazuje stanja imovine, kapitala i obveza na točno određeni dan, najčešće je to 31. prosinac. Izvještaj o financijskom položaju služi korisnicima izvještaja za procjenu financijske snage te položaja društva na određeni datum.

Izvještaj o financijskom položaju odnosno bilanca se sastoji od aktive i pasive. U aktivni je sadržana sva imovina društva, a u pasivi su sadržani kapital i obveze koji predstavljaju izvore financiranja imovine iz aktive. Aktiva i pasiva uvijek imaju jednaku vrijednost što je ujedno i pravilo bilančne ravnoteže.

$$IMOVINA = KAPITAL + OBVEZE$$

Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društva za osiguranje propisana je struktura, oblik i sadržaj izvještaja o financijskom položaju kako je prikazano u tablici broj 4.

⁷¹ Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, čl. 10., Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 27.5.2021.)

Tablica 4. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca) osiguravajućih društva

Naziv pozicije 1	Prethodna godina			Tekuća godina		
	Život 4	Neživot 5	Ukupno 6 (4+5)	Život 7	Neživot 8	Ukupno 9 (7+8)
AKTIVA						
A) NEMATERIJALNA IMOVINA						
B) MATERIJALNA IMOVINA						
C) ULAGANJA						
I. Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti						
II. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate						
III. Financijska imovina						
IV. Depoziti kod cedenta						
D) ULAGANJA ZA RAČUN I RIZIK UGOVARATELJA ŽIVOTNOG OSIGURANJA						
E) UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA						
F) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA						
G) POTRAŽIVANJA						
1. Potraživanja iz poslova osiguranja						
2. Potraživanja iz poslova reosiguranja						
3. Ostala potraživanja						
H) OSTALA IMOVINA						
1. Novac u banci i blagajni						
2. Dugotrajna imovina namijenjena za prodaju i prestanak poslovanja						
3. Ostalo						
I) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA						
J) UKUPNO AKTIVA						
K) IZVANBILANČNI ZAPISI						
PASIVA						
A) KAPITAL I REZERVE						
1. Upisani kapital						
2. Premije na emitirane dionice (rezerve kapitala)						
3. Revalorizacijske rezerve						
4. Rezerve						
5. Zadržana dobit ili preneseni gubitak						
6. Dobit ili gubitak tekućeg obračunskog razdoblja						
B) OBVEZE DRUGOG REDA (PODREĐENE OBVEZE)						
C) MANJINSKI INTERES						
D) TEHNIČKE PRIČUVE						
E) POSEBNE PRIČUVE ZA ŽIVOTNA OSIGURANJA KOD KOJIH UGOVARATELJ OSIGURANJA SNOSI RIZIK ULAGANJA, bruto iznos						
F) OSTALE PRIČUVE						
G) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA						
H) DEPOZITI ZADRŽANI IZ POSLA PREDANOG U REOSIGURANJE						
I) FINANIJSKE OBVEZE						
J) OSTALE OBVEZE						
K) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA						
L) UKUPNA PASIVA						
M) IZVANBILANČNI ZAPISI						

Izvor: Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 12.7.2021.)

Imovina se u aktivi klasificira kao tekuća imovina „od koje se očekuje da će se realizirati, ili se drži za prodaju, potrošnju, u redovitom tijeku poslovnog ciklusa, da se primarno drži za trgovanje, od koje se očekuje da će se realizirati unutar 12 mjeseci od datuma bilance i da je novac ili novčani ekvivalent.“⁷² Sva ostala imovina je netekuća imovina. Također, MRS 1 propisuje obvezne informacije o kapitalu koje uključuju sljedeće:

a) „za svaku vrstu dioničkog kapitala:

- broj autoriziranih dionica i nominalnu vrijednost po dionici,
- broj u cijelosti plaćenih izdanih dionica i broj izdanih dionica koje nisu u cijelosti plaćene,
- usklađivanje broja dionica na stanju na početku i na kraju razdoblja,
- prava, prioriteti i ograničenja vezana uz vrstu dionice, uključujući ograničenja raspodjele dividendi i povrata kapitala,
- dionice subjekta koje on drži ili drže njegove podružnice ili pridružena društva, i
- dionice rezervirane za izdavanje po opcijama i ugovorima o prodaji dionica uključujući uvjete i iznose,

b) opis prirode i svrhe svake rezerve u okviru glavnice.“⁷³

5.2. Račun dobiti i gubitka (Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti)

Račun dobiti i gubitka je izvještaj koji prikazuje sve prihode i rashode ostvarene u poslovnoj godini za koju se sastavlja, obračun financijskog rezultata i poreza na dobit, prijedlog raspodjele dobiti te prikaz prihoda i rashoda ulaganja prema izvoru sredstava. Ukratko, ovaj izvještaj prikazuje uspjeh osiguravajućeg društva. Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društva za osiguranje propisana je struktura, oblik i sadržaj računa dobiti i gubitka kako je prikazano u tablici broj 5.

⁷² Mićin, K., op. cit., str. 32.

⁷³ ibidem., str. 32.-33.

Tablica 5. Račun dobiti i gubitka (Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti) osiguravajućih društva

Naziv pozicije 1	Prethodna godina			Tekuća godina		
	Život 4	Neživot 5	Ukupno 6 (4+5)	Život 7	Neživot 8	Ukupno 9 (7+8)
I. Zarađene premije (prihodovane)						
II. Prihodi od ulaganja						
III. Prihodi od provizija i naknada						
IV. Ostali osigurateljno-tehnički prihodi, neto od reosiguranja						
V. Ostali prihodi						
VI. Izdaci za osigurane slučajeve, neto						
VII. Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja (AOP 143+146)						
VIII. Promjena posebne pričuve za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, neto od reosiguranja (+/-)						
IX. Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja						
X. Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto						
XI. Troškovi ulaganja						
XII. Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja						
XIII. Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja						
XIV. Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza (+/-)						
XV. Porez na dobit ili gubitak						
XVI. Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza (+/-)						
XVII. UKUPNI PRIHODI						
XVIII. UKUPNI RASHODI						
IX. Ostala sveobuhvatna dobit						
XX. Ukupna sveobuhvatna dobit						
XXI. Reklasifikacijske usklade						

Izvor: Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 12.7.2021.)

Sveobuhvatna dobit odnosi se na promjene kapitala tijekom razdoblja koje su proizašle iz transakcija i drugih događaja, osim onih promjena koje su proizašle iz transakcija s vlasnicima u njihovom svojstvu vlasnika. Odnosno, sveobuhvatna dobit obuhvaća sve elemente dobiti ili gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti. Ostala sveobuhvatna dobit dio je sveobuhvatne dobiti koja obuhvaća stavke prihoda i rashoda, uključujući usklade prilikom reklasifikacije, a koje se ne priznaju kao dobit ili gubitak kako je propisano ili dopušteno drugim MSFI. Osnovna svrha sastavljanja Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti je da se vlasnicima kapitala, kao i vjerovnicima pruže informacije o tome što je: „dobit

(ili gubitak) kao uspjeh (neuspjeh) menadžmenta i ostala sveobuhvatna dobit ili dobit poslovnog subjekta kao rezultat ekonomskih uvjeta poslovanja.“⁷⁴

5.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku prikazuje priljev i odljev odnosno primitke i izdatke novca i novčanih ekvivalenata kroz razdoblje od jedne poslovne godine, početno i konačno stanje novca i novčanih ekvivalenata na kraju razdoblja te neto novčani tok. Prema Pravilniku o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja osiguravajućih društva, izvještaj o novčanom toku sastavlja se u obliku i sadržaju prikazanom u tablici:

Tablica 6. Izvještaj o novčanom toku osiguravajućih društva (indirektna metoda)

Opis pozicije	Isto razdoblje prethodne godine	Tekuće poslovno razdoblje
1	4	5
I. NOVČANI TOK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
1. Novčani tok prije promjene poslovne imovine i obveza		
2. Povećanje/smanjenje poslovne imovine i obveza		
3. Plaćeni porez na dobit		
II. NOVČANI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
1. Primici od prodaje materijalne imovine		
2. Izdaci za nabavu materijalne imovine		
3. Primici od prodaje nematerijalne imovine		
4. Izdaci za nabavu nematerijalne imovine		
5. Primici od prodaje zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti		
6. Izdaci za nabavu zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti		
7. Povećanje/smanjenje ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate.		
8. Primici od financijske imovine koja se drži do dospijea		
9. Izdaci za financijsku imovinu koja se drži do dospijea		
10. Primici od prodaje financijskih instrumenata		
11. Izdaci za ulaganja u financijske instrumente		
12. Primici od dividendi i udjela u dobiti		
13. Primici sa naslova otplate danih kratkoročnih i dugoročnih zajmova		
14. Izdaci za dane kratkoročne i dugoročne zajmove		
III. NOVČANI TOK OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI		
1. Novčani primici uslijed povećanja temeljnog kapitala		
2. Novčani primici od primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova		
3. Novčani izdaci za otplatu primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova		
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica		
5. Novčani izdaci za isplatu udjela u dobiti (dividendi)		
ČISTI NOVČANI TOK		
IV. UČINCI PROMJENE TEČAJEVA STRANIH VALUTA NA NOVAC I NOVČANE EKVIVALENTE		
V. NETO POVEĆANJE/SMANJENJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA		
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja		
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja		

⁷⁴ D. Gulin, D. Bakran, M. Hladika i I. Milčić, Pripreme radnje za sastavljanje financijskih izvještaja za 2019. godinu, *Računovodstvo i financije*, No. 12, Zagreb, 2019., str. 8., dostupno na: <https://www.rif.hr/wp-content/uploads/arhiva/E-CASOPISI%202019/RIF/Rif%20prosinac%202019.pdf> (pristupljeno: 9.9.2021.)

Izvor: Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 12.7.2021.)

Svrha izvještaja o novčanom toku je:⁷⁵

- procjena sposobnosti poduzeća da ostvari budući čisti novčani tok,
- ocjena sposobnosti poduzeća da ispuni svoje obveze vjerovnicima i isplati dividende
- ocjena potrebe poduzeća za vanjskim financiranjem,
- ocjena uzroka zbog kojih se razlikuje neto dobit od čistog novčanog toka,
- povezivanje novčanih primitaka i novčanih izdataka,
- procjena učinaka novčanog toka te raznih nenovčanih investicijskih i financijskih aktivnosti tijekom razdoblja na financijski položaj poduzeća.

5.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala treba sadržavati sljedeće informacije:

- „dobit ili gubitak razdoblja,
- svaku stavku prihoda i rashoda razdoblja koja je izravno priznata u glavnici,
- ukupne prihode i rashode razdoblja, prikazujući odvoje ukupne iznose raspoređene imateljima glavnice i manjinskom interesu,
- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravaka pogrešaka za svaku komponentu glavnice,
- iznos kapitalnih transakcija s vlasnicima,
- stanje zadržanih zarada,
- usklađivanja knjigovodstvenih iznosa svake kategorije unijete glavnice i svake rezerve na početku i na kraju razdoblja.“⁷⁶

⁷⁵ D. Gulin, D. Bakran i I. Milčić, „Određene pripremne radnje prije sastavljanja financijskih izvještaja“, *Računovodstvo i financije*, No. 12, Zagreb, 2015., str. 8., dostupno na: <https://www.rif.hr/wp-content/uploads/arkhiva/E-CASOPISI%202015/RIF/RIF-prosinac-2015.pdf> (pristupljeno: 9.9.2021.)

⁷⁶ ibidem., str. 37.

Tablica 7. Izvještaj o promjenama kapitala osiguravajućih društva

Opis stavke	Raspodjeljivo vlasnicima matice							Raspodjeljivo nekontrolirajućem interesu	Ukupno kapital i rezerve (10+11)
	Uplaćeni kapital (redovne i povlaštene dionice)	Premije na emitirane dionice	Revalorizacijske rezerve	Rezerve (zakonske, statutarne, ostale)	Zadržana dobit ili preneseni gubitak	Dobit/gubitak tekuće godine	Ukupno kapital i rezerve (4 do 9)		
1	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Stanje 1. siječnja prethodne godine									
1. Promjena računovodstvenih politika									
2. Ispravak pogreški prethodnih razdoblja									
II. Stanje 1. siječnja prethodne godine (prepravljeno)									
III. Sveobuhvatna dobit ili gubitak prethodne godine									
1. Dobit ili gubitak razdoblja									
2. Ostala sveobuhvatna dobit ili gubitak prethodne godine									
IV. Transakcije s vlasnicima (prethodno razdoblje)									
1. Povećanje/smanjenje upisanog kapitala									
2. Ostale uplate vlasnika									
3. Isplata udjela u dobiti/dividenda									
4. Ostale raspodjele vlasnicima									
V. Stanje na zadnji dan izvještajnog razdoblja u prethodnoj godini									
VI. Stanje 1. siječnja tekuće godine									
1. Promjena računovodstvenih politika									
2. Ispravak pogreški prethodnih razdoblja									
VII. Stanje 1. siječnja tekuće godine (prepravljeno)									
VIII. Sveobuhvatna dobit ili gubitak tekuće godine									
1. Dobit ili gubitak prethodnog razdoblja									
2. Ostala sveobuhvatna dobit ili gubitak tekuće godine									
IX. Transakcije s vlasnicima (tekuće razdoblje)									
1. Povećanje/smanjenje temeljnog kapitala									
2. Ostale uplate vlasnika									
3. Isplata udjela u dobiti/dividenda									
4. Ostale transakcije s vlasnicima									
X. Stanje na zadnji dan izvještajnog razdoblja u tekućoj godini									

Izvor: Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 12.7.2021.)

Pozicije se iskazuju za:

- a) „uplaćeni kapital redovne dionice,
- b) uplaćeni kapital povlaštene dionice,
- c) premije na emitirane dionice,
- d) revalorizacijska rezerva zemljišta i građevinskih objekata,
- e) revalorizacijska rezerva financijskih ulaganja,
- f) ostale revalorizacijske rezerve,
- g) zakonske rezerve,
- h) statutarne rezerve,
- i) ostale rezerve uključujući vlastite dionice,
- j) zadržana dobit ili preneseni gubitak,
- k) ukupan kapital.“⁷⁷

5.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje predaju se u sklopu financijskih izvještaja, a služe za detaljniji prikaz pojedinih kategorija iz izvještaja. MRS 1 propisuje da „*bilješke trebaju pružiti informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama, objaviti informacije prema zahtjevima MSFI-a koje nisu prezentirane u financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg od njih.*“⁷⁸ Podijeljene su u tri dijela. Prvi dio prikazuje osnovne informacije o društvu, drugi dio prikazuje značajne računovodstvene politike korištene pri sastavljanju izvještaja te treći dio prikazuje pojašnjenja pojedinih pozicija prikazanih u izvještajima. Bilješke se uobičajeno prezentiraju prema sljedećem redoslijedu:⁷⁹

1. izjava o sukladnosti s MSFI-ima,
2. sažetak primijenjenih računovodstvenih politika,
3. informacije o stavkama iz financijskih izvještaja,
4. druga objavljivanja.

⁷⁷ ibidem, str. 38.

⁷⁸ loc. cit.

⁷⁹ ibidem, str. 39.

5.6. Dodatni izvještaji društva za osiguranje

U dodatne izvještaje društva za osiguranje ubrajaju se:

1. Izvještaj o ulaganjima,
2. Izvještaj o pregledu ulaganja,
3. Izvještaj o registru imovine za pokriće tehničkih pričuva,
4. Izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja iz poslova izravnog osiguranja,
5. Izvještaj o prihodima i troškovima ulaganja prema izvoru sredstava,
6. Izvještaj o ulaganjima u nekretnine,
7. Izvještaj o zakupcima nekretnina,
8. Izvještaj o nekretninama za vlastitu upotrebu,
9. Račun dobiti i gubitka po vrstama i rizicima osiguranja,
10. Račun dobiti i gubitka za poslove reosiguranja,
11. Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće matematičke pričuve s obvezama iz matematičke pričuve,
12. Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće tehničkih pričuva osim matematičke pričuve s obvezama iz tehničkih pričuva osim matematičke pričuve.⁸⁰

Društvo je obvezno sastavljati dodatne izvještaje u skladu s Pravilnikom o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje te ih je dužno dostavljati HANFA-i na pregled.

Izvještaj o ulaganjima i Izvještaj o pregledu ulaganja imaju za cilj prikazati sva ulaganja iz Izvještaja o financijskom položaju koja su iskazana na pozicijama „Ulaganja“ i „Ulaganja za račun i rizik ugovaratelja životnog osiguranja“ kao i iznos pozicije „Novac u banci i blagajni“. Razlika je u tome što u se Izvještaju o ulaganjima iskazuju samo ukupni iznosi na početku i na kraju izvještajnog razdoblja te razlika zasebno prema vrstama ulaganja, dok se u Izvještaju o pregledu ulaganja za svako ulaganje podaci iskazuju zasebno te se osim iznosa iskazuju i dodatni podaci vezani uz specifično ulaganje. Ulaganja se iskazuju u onoliko redaka koliko je potrebno kako bi se u potpunosti mogli upisati svi podaci koje je potrebno iskazati u izvještaju. „*Uzimajući u*

⁸⁰ Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, čl. 4., Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 21.7.2021.)

obzir prethodno navedeno, pojedina ulaganja upisuju se zasebno u mjeri u kojoj je to moguće uzimajući u obzir daljnje podjele uz sljedeće iznimke:

- novčana sredstva u blagajni iskazuju se u jednom retku po valuti,
- sredstva na poslovnom računu kao i sredstva na računu imovine za pokriće matematičke pričuve te depoziti s preostalim dospijećem kraćim od jedne godine iskazuju se u jednom retku po banci i valuti,
- zajmovi fizičkim osobama iskazuju se u dva retka, u jednom se iskazuju podaci o zajmovima članovima uprave i nadzornog odbora, a u drugom zajmovi ostalim fizičkim osobama,
- depoziti cedentima iskazuju se u jednom retku.⁸¹

U Izvještaju o registru imovine za pokriće tehničkih pričuva se iskazuje imovina za pokriće matematičke pričuve te imovina za pokriće tehničkih pričuva osim matematičke pričuve na zadnji dan izvještajnog razdoblja i to prema vrstama financijskih instrumenata.

Izvještaj o starosnoj strukturi potraživanja iz poslova osiguranja prikazuje sva dospjela potraživanja, nedospjela potraživanja, ispravak vrijednosti za potraživanja te ukupno stanje potraživanja za pojedine pozicije potraživanja iz skupine neživotnih te skupine životnih osiguranja.

Izvještaj o prihodima i troškovima ulaganja prema izvoru sredstava prikazuje ukupne prihode od ulaganja i ukupne troškove od ulaganja prema izvoru sredstava (ulaganja iz kapitala, ulaganja iz sredstava matematičke pričuve, iz sredstava posebnih pričuva za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja i ulaganja iz sredstava preostalih tehničkih pričuva). Pozicije ukupnih prihoda od ulaganja, kao i pozicije ukupnih troškova od ulaganja moraju odgovarati iznosima istih iskazanih u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.⁸²

⁸¹ Uputa za popunjavanje financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile/43754/Uputa%20za%20popunjavanje%20FiDI2016.pdf> (pristupljeno: 10.9.2021.)

⁸² Uputa za popunjavanje financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile/43754/Uputa%20za%20popunjavanje%20FiDI2016.pdf> (pristupljeno: 10.9.2021.)

Izvještaj o ulaganjima u nekretnine ima za cilj prikazati zasebno podatke o svakoj nekretnini koja je za društvo klasificirana kao ulaganje, a Izvještaj o nekretninama za vlastitu upotrebu prikazuje sve nekretnine koje društvo ima u svom posjedu te ih koristi za obavljanje djelatnosti. Izvještaji obuhvaćaju detaljan opis nekretnine, od lokacije i površine do njezine vrijednosti. Društva također ispunjavaju i Izvještaj o zakupcima nekretnina u kojem su iskazane sve nekretnine i podaci vezani uz nekretnine koje su dane u zakup.

Račun dobiti i gubitka po vrstama i rizicima osiguranja ima za cilj prikazati sve prihode, izdatke, troškove, rashode, promjene pričuva i rezultat prije i nakon poreza prema pojedinim vrstama osiguranja (1. – 25.) te prema pojedinim rizicima osiguranja (01.07.). Račun dobiti i gubitka po vrstama osiguranja za poslove reosiguranja također iskazuje prihode, izdatke, troškove, rashode, promjene pričuva i rezultat prije i nakon poreza, ali za sve poslove reosiguranja.⁸³

Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće matematičke pričuve s obvezama iz matematičke pričuve „prikazuje imovinu za pokriće matematičke pričuve i traženo pokriće matematičke pričuve, neto od reosiguranja, po pozicijama aktive Izvještaja o financijskom položaju i pozicijama pasive Izvještaja o financijskom položaju društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, ovisno o dospijeću pojedine imovine, odnosno pojedinih obveza na temelju kojih su formirane matematičke pričuve.“⁸⁴ Društva također sastavljaju i Izvještaj o ročnoj usklađenosti imovine za pokriće tehničkih pričuva s obvezama iz tehničkih pričuva koji ima istu svrhu kao i onaj za matematičke pričuve.

Osim sastavljanja godišnjih dodatnih izvještaja, društva za osiguranje odnosno reosiguranje dužna su sastavljati i mjesečne te tromjesečne dodatne izvještaje. Mjesečne izvještaje društvo dostavlja HANFA-i najkasnije u roku 20 dana od kraja prethodnog mjeseca, tromjesečni izvještaji dostavljaju se najkasnije mjesec dana

⁸³ Uputa za popunjavanje financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile/43754/Uputa%20za%20popunjavanje%20FiDI2016.pdf> (pristupljeno: 10.9.2021.)

⁸⁴ Uputa za popunjavanje financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile/43754/Uputa%20za%20popunjavanje%20FiDI2016.pdf> (pristupljeno: 10.9.2021.)

nakon završetka izvještajnog razdoblja, a godišnji najkasnije četiri mjeseca po završetku izvještajnog razdoblja odnosno poslovne godine.

Svi dodatni izvještaji društva za osiguranje sastavljaju se u cilju pružanja sveobuhvatnih, detaljnih i potpunih informacija o poslovanju i uspješnosti osiguravajućeg društva te radi pružanja specifičnih informacije koje se ne mogu pronaći u temeljnim financijskim izvještajima. U dodatnim izvještajima su detaljnije i sveobuhvatnije prikazane pojedine pozicije iz temeljnih izvještaja što određenim korisnicima tih informacija pruža adekvatan uvid u stanje društva.

6. RAČUNOVODSTVENO IZVJEŠTAVANJE U OSIGURAVAJUĆEM DRUŠTVU ALLIANZ HRVATSKA D.D.

Allianz osiguranje prisutno je u Republici Hrvatskoj od 1999. godine. Allianz je izvorno njemačko poduzeće, a njegov dolazak u Hrvatsku započeo je kada je u suradnji sa Zagrebačkom bankom preuzeo tadašnje poduzeće *Adriatic osiguranje*. Preuzimanjem je formirano poduzeće Allianz Zagreb d.d. koje je u tada imalo 4,6% udjela na tržištu osiguranja. Poduzeće se u narednim godinama brzo razvijalo i poslovalo vrlo profitabilno te danas bilježi tržišni udio od preko 13% te je na drugom mjestu među hrvatskim osiguravateljima.⁸⁵

Također, od 2001. godine Allianz je u suradnji sa Zagrebačkom bankom aktivno uključen u mirovinske reforme te osniva AZ obvezni mirovinski fond te godinu dana nakon i AZ dobrovoljni mirovinski fond koji danas čine vodeće mirovinske fondove na hrvatskom tržištu s udjelom od oko 40%. Zagrebačka banka vodi se kao partner Allianz osiguranja, stoga su svi proizvodi bankosiguranja dostupni klijentima i u poslovnicama Zagrebačke banke. U 2009. godini s radom su započela i prva dva Allianzova investicijska fonda – Cash i Portfolio, a 2012. godine priključuje se još jedan investicijski fond – Equity kojim se poslovanje poduzeća proširilo na upravljanje imovinom klijenata. Osiguranje Allianz Hrvatska d.d. registrirano je na Trgovačkom sudu u Zagrebu, a sjedište poduzeća nalazi se u Zagrebu u Heinzellovoj ulici 70. Temeljni kapital poduzeća iznosi 101.722.400 kn te je u cijelosti uplaćen u novcu. Poduzeće je do sad izdalo 254.306 dionica po nominalnoj vrijednosti od 400 kuna.⁸⁶

Allianz osiguranje također ulaže u održivo poslovanje i razvoj primjenom Allianz globalnog standarda upravljanja rizicima. Temelj standarda jest sveobuhvatnost procesa upravljanja rizicima kroz identifikaciju svih vrsta rizika s kojima se poduzeće susreće u poslovanju, procjenu tih rizika, odgovor na izloženost riziku i kontrolne aktivnosti, praćenje i izvještavanje o rizicima. Anticipativni pristup upravljanju rizicima daje poduzeću mogućnost pravovremene reakcije i sprječavanja potencijalnih gubitaka pri izloženosti rizicima. Allianz Hrvatska je kroz svoje poslovanje osvojio mnogobrojne nagrade te je 2020. godine u Münchenu po drugi puta

⁸⁵ https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html (pristupljeno: 28.5.2021.)

⁸⁶ https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html (pristupljeno: 28.5.2021.)

zaredom proglašeno najboljim svjetskim brendom u sektoru osiguranja na popisu najboljih svjetskih brendova društva Interbrand.⁸⁷ Allianz osiguranje je mješovito osiguranje odnosno obavlja poslove i životnih i neživotnih osiguranja. U svom portfelju osiguranja, Allianz nudi životna osiguranja, zdravstvena osiguranja, putna osiguranja, osiguranje od nezgodne, osiguranja imovine, osiguranje od privatne odgovornosti te auto osiguranja, osiguranja plovila i skipera.

Prema Zakonu o osiguranju, Zakonu o računovodstvu te Zakonu o trgovačkim društvima Allianz osiguranje d.d. je, kao veliki poduzetnik, obveznik sastavljanja i objave svih temeljnih financijskih izvještaja koji uključuju:

- Bilancu, odnosno izvještaj o financijskom položaju
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanom toku
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke uz financijske izvještaje.

U 2020. godini društvo je ostvarilo ukupnu bruto premiju u iznosu od 1.141,6 milijuna kuna što je (uključujući neto ispravak vrijednosti potraživanja za premiju) što je 16,8% manje nego u 2019. godini. Udio neživotnih osiguranja u ukupnoj bruto premiji iznosio je 66,7%, a udio životnih osiguranja 33,3%. Bruto dobit društva iznosila je u 2020. godini 67,3 milijuna kuna, a na razini grupe 67,6 milijuna kuna što je za 47% manje u odnosu na proteklu godinu.

Omjer solventnosti je u 2020. godini povećan sa 186% (2019.) na 195% ponajprije zbog povećanja vlastitih sredstava uslijed smanjenja tehničkih pričuva i povećanja financijske imovine. Na dan 31. prosinac 2020. godine većinski dioničar društva je Allianz New Europe Holding GmbH, Austria sa 83,2% udjela i Zagrebačka Banka d.d. sa 16,8% udjela, a krajnji vlasnik Društva je Allianz SE, dioničko društvo sa sjedištem u Njemačkoj. Na sjednici 26. ožujka 2020. godine Upravno vijeće HANFA-e donosi odluku kojom je društvu Allianz Hrvatska d.d., kao i svim ostalih osiguravajućim društvima, zabranjena isplata dividende do 30. travnja 2021. godine.⁸⁸

⁸⁷ https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama/press/allianz-je-ponovno-najbolji-osigurateljnik-brend-na-svijetu.html (pristupljeno: 28.5.2021.)

⁸⁸ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html#fin-izv (pristupljeno: 29.5.2021.)

Godišnje izvješće Allianz osiguranja sadrži nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje koji su pripremljeni i sastavljeni u skladu s MSFI standardima i odobreni od strane Uprave društva na dan 17. travanj 2020. godine. Izvještaji se pripremaju i objavljuju na engleskom i hrvatskom jeziku te su iznosi iskazani u kunama i zaokruženi na najbližu tisuću. Sve transakcije koje su obavljene u stranim valutama preračunate su u kune po tečaju koji je bio važeći na dan obavljanja transakcije. Ostala imovina izražena u stranoj valuti preračunava se u kune po tečaju koji je važeći na dan sastavljanja financijskih izvještaja.

„Financijski izvještaji sastavljeni su na osnovi povijesnog ili amortiziranog troška osim za sljedeću imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti: financijska imovina koja se drži radi trgovanja, financijska imovina i obveze inicijalno određeni po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, financijska imovina raspoloživa za prodaju i ulaganja u podružnice iskazane po fer vrijednosti.“⁸⁹ U nastavku slijedi prikaz financijskih izvještaja društva.

7.1. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca)

U nastavku slijedi Tablica 20. koja prikazuje bilancu odnosno izvještaj o financijskom položaju osiguravajućeg društva Allianz Hrvatska d.d. na 31. prosinac 2020. godine.

Tablica 8. Bilanca društva Allianz d.d. na dan 31.12.2020.

Naziv pozicije	Prethodna godina			Tekuća godina		
	Život	Neživot	Ukupno	Život	Neživot	Ukupno
1	4	5	6 (4+5)	7	8	9 (7+8)
AKTIVA						
A) NEMATERIJALNA IMOVINA	120.369.912	49.777.362	170.147.274	111.666.035	49.460.508	161.126.543
B) MATERIJALNA IMOVINA		98.049.729	98.049.729		93.717.383	93.717.383
C) ULAGANJA	3.103.168.219	940.962.554	4.044.130.772	3.197.357.412	991.440.298	4.188.797.710
I. Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti		25.362.888	25.362.888		24.523.561	24.523.561
II. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		5.688.100	5.688.100		5.688.100	5.688.100
III. Financijska imovina	3.103.168.219	909.911.566	4.013.079.784	3.197.357.412	961.228.637	4.158.586.049
IV. Depoziti kod cedenta						
D) ULAGANJA ZA RAČUN I RIZIK UGOVARATELJA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	814.657.381		814.657.381	848.852.609		848.852.609
E) UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA	1.038.653	159.154.426	160.193.079	1.062.317	234.610.443	235.672.760
F) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA					9.971.392	9.971.392

⁸⁹ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otvora.html#fin-izv (pristupljeno: 29.5.2021.)

G) POTRAŽIVANJA	81.274.522	215.880.971	297.155.493	2.389.113	196.768.038	199.157.151
1. Potraživanja iz poslova osiguranja	209.045	138.036.377	138.245.422		123.720.204	123.720.204
2. Potraživanja iz poslova reosiguranja	264.289	23.668.123	23.932.412	79.591	36.578.479	36.658.070
3. Ostala potraživanja	80.801.188	54.176.471	134.977.659	2.309.522	36.469.355	38.778.877
H) OSTALA IMOVINA	18.947.435	41.721.991	60.669.426	15.581.310	55.376.756	70.958.065
1. Novac u banci i blagajni	18.947.435	41.721.991	60.669.426	15.581.310	55.376.756	70.958.065
2. Dugotrajna imovina namijenjena za prodaju i prestanak poslovanja						
3. Ostalo						
I) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	1.760.950	75.494.542	77.255.492	1.606.770	76.804.994	78.411.764
J) UKUPNO AKTIVA	4.141.217.071	1.581.041.575	5.722.258.645	4.178.515.565	1.708.149.812	5.886.665.377
K) IZVANBILANČNI ZAPISI						
PASIVA						
A) KAPITAL I REZERVE	649.273.701	505.092.351	1.154.366.052	697.802.602	509.098.378	1.206.900.981
1. Upisani kapital	30.000.000	71.722.400	101.722.400	30.000.000	71.722.400	101.722.400
2. Premije na emitirane dionice (rezerve kapitala)	80.500.000	31.500.600	112.000.600	80.500.000	31.500.600	112.000.600
3. Revalorizacijske rezerve	327.221.292	56.168.723	383.390.015	331.672.234	49.936.163	381.608.397
4. Rezerve	2.397.219	22.655.124	25.052.343	2.397.219	22.655.123	25.052.342
5. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	151.473.462	264.927.721	416.401.183	209.118.024	323.082.670	532.200.694
6. Dobit ili gubitak tekućeg obračunskog razdoblja	57.681.728	58.117.783	115.799.511	44.115.126	10.201.422	54.316.548
B) OBVEZE DRUGOG REDA (PODREĐENE OBVEZE)						
C) MANJINSKI INTERES						
D) TEHNIČKE PRIČUVE	2.575.241.566	878.963.634	3.454.205.200	2.523.032.767	980.072.070	3.503.104.837
E) POSEBNE PRIČUVE ZA ŽIVOTNA OSIGURANJA KOD KOJIH UGOVARATELJ OSIGURANJA SNOSI RIZIK ULAGANJA, bruto iznos	814.657.381		314.657.381	848.852.602		848.852.602
F) OSTALE PRIČUVE				877.518	2.305.433	3.182.951
G) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA	67.034.941	3.617.697	70.652.639	67.732.816	3.212.568	70.945.384
H) DEPOZITI ZADRŽANI IZ POSLA PREDANOG U REOSIGURANJE						
I) FINANCIJSKE OBVEZE		68.261.735	68.261.735		63.993.942	63.993.942
J) OSTALE OBVEZE	24.415.912	98.683.685	123.099.597	32.741.519	100.354.702	133.096.221
K) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	10.593.570	26.422.472	37.016.042	7.475.740	49.112.720	56.588.460
L) UKUPNA PASIVA	4.141.217.071	1.581.042.575	5.722.258.645	4.178.515.565	1.708.149.812	5.886.665.377
M) IZVANBILANČNI ZAPISI						

Izvor: Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na:

https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html#fin-izv (pristupljeno:

31.7.2021.)

Nekretnine i oprema se u bilanci društva iskazuju prema trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrijednosti te se u trošak nabave uključuju svi izdaci koji se direktno odnose na nabavu te imovine. U trenutku kada se nekretnina prestaje koristiti za vlastite potrebe reklasificira se u ulaganja u nekretnine.

Amortizacija se obračunava prema linearnoj metodi (osim za zemljišta i imovinu koja nije stavljena u upotrebu) te se priznaje kroz račun dobiti i gubitka. Procijenjeni vijek upotrebe za zgrade je 40 godina, za automobile i namještaj 5 godina te za ostalu opremu 4 godine. Imovina koja je pod najmom priznaje se kao imovina s pravom korištenja uz pripadajuću obvezu. Ukupni iznos preuzetih obveza društva za kratkoročne najmove do 12 mjeseci iznosio je 1.352 tisuća kuna u 2020. godini. U 2020. godini isti zakup se vrednuje kroz MSFI 16 jer je društvo kupilo nove automobile.⁹⁰

Kategorija razgraničenih troškova pribave uključuje sve troškove koji nastaju izravno i neizravno u vezi zaključivanja ugovora o osiguranju. Za neživotna osiguranja to uključuje provizije koje su plaćene agentima i plaće djelatnika te varijabilne troškove izdavanja polica osiguranje, dok su kod životnih osiguranja troškovi pribave ne priznaju kao zasebna pozicija pri izvještavanju.

Financijski instrumenti društva podijeljeni su u pet kategorija: financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, zajmovi i potraživanja, financijska imovina raspoloživa za prodaju, ulaganja koja se drže do dospijeca te ostale financijske obveze. U 2020. godini nije došlo do reklasifikacije vrijednosnica kao prethodnih godina. Društvo prestaje priznavati financijske instrumente onda kada isteknu prava na korištenje istih odnosno stjecanje gotovinskih priljeva od instrumenta, a obveze se prestaju priznavati onda kada nestanu.

Pozicija novac i novčani ekvivalenti koja se nalazi u izvještaju o financijskom položaju te u izvještaju o novčanom toku uključuje novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka te sva ostala kratkotrajna visoko likvidna ulaganja koja imaju originalno dospijeće do najduže tri mjeseca.⁹¹

„Rezervacije po osnovi štetnih ugovora priznaju se kad su očekivane koristi od ugovora manje od troškova njihovog ispunjenja, koje nije moguće izbjeći“⁹² te se iskazuju prema

⁹⁰ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otvorenost.html#fin-izv (pristupljeno: 1.8.2021.)

⁹¹ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otvorenost.html#fin-izv (pristupljeno: 1.8.2021.)

⁹² Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otvorenost.html#fin-izv (pristupljeno: 1.8.2021.)

sadašnjoj vrijednosti očekivanih troškova raskida ugovora odnosno nastavka realizacije ugovora.

U bilješkama je iskazano da se ponovni otkup dioničkog kapitala priznaje kao promjena izravno u kategoriji kapitala i rezervi, uključuje plaćeni iznos te sve troškove koji su izravno povezani s otkupom kapitala. Nadalje, dividende koje se plaćaju imateljima redovnih dionice priznaju se kao obveza za razdoblje u kojemu su izglasane. Iako je prema Zakonu o osiguranju 2005. godine prestala obveza društva za izdvajanjem zakonskih rezervi, Zakon o trgovačkim društvima nalaže da društva izdvajaju 5% neto dobiti u zakonske rezerve dok zakonske rezerve s uključenim kapitalom ne dosegnu visinu od 5% temeljnog kapital društva.

U pričuvi prijenosnih premija sadržan je dio policiranih premija za koje se procjenjuje da će biti zarađene u naredni razdobljima. Pričuva prijenosnih premija od životnih osiguranja uključena je u matematičku pričuvu životnih osiguranja. Udio reosiguranja u pričuvi prijenosne premije računa se na temelju ugovora o reosiguranju. Društvo također formira i posebnu pričuvu za rizike koji nisu istekli, a vezani su uz neživotna osiguranja čija vrijednost šteta i troškova prelazi visinu pričuve prijenosnih premija vezanih uz te police.

Dodatne dvije pričuve koje društvo drži jesu pričuva šteta i pričuva za ugovore životnih osiguranja. Pričuva šteta jest *„procijenjeni konačni trošak namire svih šteta, uključujući izravne i neizravne troškove namire, proizašle iz događaja koji su nastali do datuma izvještavanja.“*⁹³ Kod neživotnih osiguranja, pričuva uključuje pričuve za prijavljene a nelikvidirane štete, pričuvu za nastale, a neprijavljene štete i pričuvu za trošak obrade šteta, dok ostale pričuve za neživotna osiguranja uključuju pričuvu za bonuse i pričuvu za popuste.

Pričuvu za životna osiguranja izračunava aktuar društva prema regulativnim načelima za izračun matematičke pričuve izdanih od strane HANFA-e. Pričuva za životna osiguranja izračunava se na temelju važećih premija, upotrebom Zillmer metode, uzimajući u obzir stvarne troškove pribave, naplate i administrativne troškove te sva zajamčena primanja i bonuse koji su već objavljeni. *„Usvojena je prospektivna metoda vrednovanja na osnovu neto premija. izuzev za proizvode gdje se pričuva temelji na*

⁹³ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otnana.html#fin-izv (pristupljeno: 2.8.2021.)

*fer vrijednosti povezane imovine. Društvo koristi stopu Zillmera u rasponu od 0% do 3,5% od ugovorene osigurane svote ili godišnje premije rente ovisno o proizvodu i distribucijskom kanalu.*⁹⁴ Stopa od 0% do 3,5% nalazi se unutar ograničenja koje propisuje HANFA.

MSFI 4 zahtjeva test adekvatnosti obveza koje proizlaze iz ugovora o osiguranju. Društvo provodi test adekvatnosti obveza na svaki dan izvještavanja pri čemu se koriste tekuće procjene budućih novčanih tokova po ugovorima o osiguranju. Ako test pokaže da je pričuva koju društvo drži nedovoljna s obzirom na procjenu budućih novčanih tokova, razlika se priznaje u dobiti ili gubitku uz odgovarajuće povećanje pričuve osiguranja života.

U potraživanja i obveze iz osiguranja spadaju sva potraživanja i obveze koje proizlaze iz ugovora o osiguranju. Potraživanja se početno priznaju po nominalnoj vrijednosti sukladno samom ugovoru, a naknadno se računaju po amortiziranom trošku umanjenom za ispravak vrijednosti. Umanjenje vrijednosti se u punom iznosu obračunava za potraživanja po osnovi premije osiguranja kod kojih je dug stariji od 120 dana od dospijeća. Obveze iz osiguranja se također početno priznaju po nominalnoj vrijednosti sukladno ugovoru.

U svibnju 2020. godine objavljen je dodatak MSFI-ja 16 – Najmovi, kako bi se društvima omogućile olakšice uslijed negativnih učinaka pandemije COVID-19. Ovaj dodatak primjenjuje se za razdoblje nakon 1. lipnja 2020. godine. Ovim „dodatkom je najmoprimcima odobrena olakšica u obliku neobveznog izuzeća od obveze procjenjivanja predstavlja li olakšica za najmove koja je uvedena zbog učinaka pandemije bolesti COVID-19 izmjenu najma.“

Ukupna aktiva i pasiva su se u 2020. godini povećali u odnosu na 2019. godinu za 42,15%. Najznačajnija kategorija unutar aktive su ulaganja, a unutar pasive je to tehničke pričuve koje čine 59,05% ukupne pasive. Upisani kapital društva iznosi 101.722.400 kuna te je podijeljen na 254.306 dionica nominalne vrijednosti 400 kuna.

⁹⁴ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otnana.html#fin-izv (pristupljeno: 2.8.2021.)

7.2. Račun dobiti i gubitka (Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti)

U nastavku slijedi Tablica 21. koja prikazuje račun dobiti i gubitka osiguravajućeg društva Allianz Hrvatska d.d. za razdoblje 2020. godine.

Tablica 9. Račun dobiti i gubitka društva Allianz d.d. za razdoblje 2020. godine

Naziv pozicije	Prethodna godina			Tekuća godina		
	Život	Neživot	Ukupno	Život	Neživot	Ukupno
1	4	5	6 (4+5)	7	8	9 (7+8)
I. Zarađene premije (prihodovane)	559.864.348	598.872.380	1.158.736.729	379.105.433	650.887.780	1.029.993.212
II. Prihodi od ulaganja	183.022.349	37.137.741	220.160.091	130.531.278	26.391.207	156.922.484
III. Prihodi od provizija i naknada	2.852.003	5.425.355	8.277.357	635.880	5.314.458	5.950.338
IV. Ostali osigurateljno-tehnički prihodi, neto od reosiguranja	29.015	3.600.653	3.629.669	122.172	6.112.318	6.234.490
V. Ostali prihodi	36.161	3.502.820	3.538.981	21.777	93.150	114.927
VI. Izdaci za osigurane slučajeve, neto	-373.634.051	-283.890.586	-657.524.637	-398.726.829	-358.582.372	-757.309.201
VII. Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja (AOP 143+146)	83.728.909	87.539	83.816.448	58.771.425		58.771.425
VIII. Promjena posebne pričuve za životna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, neto od reosiguranja (+/-)	-294.563.345		-294.563.345	-34.195.222		-34.195.222
IX. Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja		-669.642	-669.642		-1.586.645	-1.586.645
X. Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto	-83.577.549	-277.762.213	-361.339.762	-68.899.744	-286.348.297	-355.248.071
XI. Troškovi ulaganja	-6.130.461	-4.576.711	-10.707.173	-11.750.004	-12.415.904	-24.165.907
XII. Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja	-2.266.453	-9135.113	-11.401.566	-3.165.329	-14.951.143	-18.166.472
XIII. Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja	-14.534	-652.076	-666.610			
XIV. Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza (+/-)	69.346.393	71.940.147	141.286.540	52.450.807	14.914.550	67.365.358
XV. Porez na dobit ili gubitak	-11.664.664	-13.822.364	-25.487.028	-8.335.682	-4.713.128	-13.048.810
XVI. Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza (+/-)	57.681.728	58.117.783	115.799.511	44.115.126	10.201.422	54.316.548
XVII. UKUPNI PRIHODI	743.282.020	650.360.490	1.393.642.510	510.690.106	690.877.024	1.201.567.131
XVIII. UKUPNI RASHODI	-685.600.291	-592.242.707	-1.277.842.999	-466.574.981	-680.675.602	-1.147.250.583
IX. Ostala sveobuhvatna dobit	150.456.768	22.411.457	172.868.225	4.450.942	-6.232.561	-1.781.618
XX. Ukupna sveobuhvatna dobit	208.138.497	80.529.239	288.667.736	48.566.068	3.968.861	52.534.929
XXI. Reklasifikacijske usklade						

Izvor: Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na:

https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html#fin-izv (pristupljeno:

31.7.2021.)

Trošak poreza na dobit čini tekući i odgođeni porez te se iskazuje u dobiti ili gubitku s izuzetkom poreza na dobit koji se odnosi na stavke priznate u kapitalu i rezervama ili ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Tekući porez je očekivana porezna obveza koja se obračunava na dobit tekuće godine prema stopama koje važe na dan izvještavanja. Odgođeni porez predstavlja privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza za potreba financijskog izvještavanja i iznosa koji se koriste za potrebe izračuna, a priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva

dobit biti dostatna za korištenje privremenih razlika. Odgođena porezna imovina klasificira se kao dugotrajna imovina ili kao dugoročna obveza.

U pogledu prihoda, najvažnije računovodstvene politike su one u svezi priznavanja prihoda od sklopljenih ugovora o osiguranju. Policirane premije od neživotnih osiguranja priznaju se od početka trajanja pokrića (osim za produljenu garanciju). Svi primitci od ostalih osigurateljnih proizvoda koji su primljeni prije tog datuma klasificiraju se kao obveza za primljene predujmove. Policirane premije također uključuju korekcije za ispravke vrijednosti dospjelih iznosa potraživanja od strane vlasnika police. Sve zarađene premije priznaju se kao prihod dok se premije pasivnih poslova reosiguranja priznaju kao rashod. U 2020. godini Allianz nastavlja s politikom priznavanja premija životnih osiguranja na gotovinskom načelu u skladu sa standardom MSFI 4.⁹⁵

Ukoliko tijekom izvještajnog razdoblja dođe do gubitaka od umanjenja vrijednosti nefinancijske imovine, ti gubitci bilježe se kada je neto knjigovodstvena vrijednost imovine veća od njezinog nadoknadivog iznosa te se priznaje kroz račun dobiti i gubitka. Gubitak od umanjenja vrijednosti koji je ostvaren prethodnih godina ponovo se procjenjuje na svaki dan izvještavanja kako bi se utvrdilo da li se gubitak smanjio ili prestao postojati.

Štete koje su vezane uz neživotna osiguranja uključuju štete i troškove obrade šteta plaćenih tijekom financijske godine zajedno s kretanjem pričuva za nelikvidirane štete. Likvidirane štete evidentiraju se u trenutku procjene štete i priznaju se kao iznos koji će biti plaćen za namiru štete. Predviđene naknade od reosiguranja objavljuju se zasebno kao imovina. Ukoliko dođe do korekcija pričuva koje su formirane u prethodnim razdobljima, isto će se reflektirati u financijskim izvještajima u onom razdoblju u kojemu je došlo do korekcije. „Štete iz poslova životnog osiguranja odražavaju troškove svih šteta tijekom godine, uključujući bonuse osiguranicima alocirane u očekivanju objave bonusa.“⁹⁶

Police koje su predane u reosiguranje ne rješavaju društvo njegovih izravnih obveza prema vlasnicima polica. Premije dane u reosiguranje prikazuju se u dobiti ili gubitku i izvještaju o financijskom položaju na bruto principu. Društvo formira rezervacije za

⁹⁵ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otvora.html#fin-izv (pristupljeno: 2.8.2021.)

⁹⁶ Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/otvora.html#fin-izv (pristupljeno: 2.8.2021.)

procijenjenu nenaplativu imovinu iz poslova reosiguranja, ukoliko takva postoji, te se za istu procjenjuje umanjenje vrijednosti ukoliko za to postoji objektivni dokaz. Provizije reosiguranja koje su primljene ili se potražuju sudjeluju u izračunu dobiti društva temeljem ugovora o reosiguranju. Provizije za reosiguranje neživota razgraničavaju se na način konzistentan razgraničavanju troškova pribave u neživotnom osiguranju.

Zbog negativnih učinaka pandemije COVID-19 te potresa u Zagrebu i Petrinji, došlo je do smanjenja ukupnih prihoda u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu za 13,78%. Ukupni rashodi su se također smanjili, u manjoj mjeri nego prihodi, za 10,22%. Na smanjenje prihoda najviše je utjecalo smanjenje stavke zaračunate bruto premije koje čine čak 95,39% ukupnih prihoda. Ukupni rashodi u 2020. godini bili su za 4,52% manji od prihoda stoga je društvo ostvarilo dobit u iznosu od 54.316.548 kuna što je za 53,09% manje nego u 2019. godini.

7.3. Izvještaj o novčanom toku prema indirektnoj metodi

U nastavku slijedi Tablica 22. koja prikazuje izvještaj o novčanom osiguravajućem društva Allianz Hrvatska d.d. za razdoblje 2020. godine.

Tablica 10. Izvještaj o novčanom toku društva Allianz d.d. prema indirektnoj metodi za razdoblje 2020. godine

Opis pozicije	Tekuće poslovno razdoblje	Isto razdoblje prethodne godine
1	4	5
I. NOVČANI TOK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	-209.678.128	-92.441.642
1. Novčani tok prije promjene poslovne imovine i obveza	-29.856.985	-56.585.831
2. Povećanje/smanjenje poslovne imovine i obveza	-157.482.430	309.253
3. Plaćeni porez na dobit	-22.338.713	-36.165.065
II. NOVČANI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI	232.651.540	211.830.382
1. Primici od prodaje materijalne imovine	95.958	291.586
2. Izdaci za nabavu materijalne imovine	-8.585.516	-78.234.477
3. Primici od prodaje nematerijalne imovine		
4. Izdaci za nabavu nematerijalne imovine	-846.269	-7.276.805
5. Primici od prodaje zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti		
6. Izdaci za nabavu zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti		
7. Povećanje/smanjenje ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate.		
8. Primici od financijske imovine koja se drži do dospijea	233.084.346	286.089.929
9. Izdaci za financijsku imovinu koja se drži do dospijea		
10. Primici od prodaje financijskih instrumenata		
11. Izdaci za ulaganja u financijske instrumente		
12. Primici od dividendi i udjela u dobiti	8.903.021	10.960.149
13. Primici sa naslova otplate danih kratkoročnih i dugoročnih zajmova		
14. Izdaci za dane kratkoročne i dugoročne zajmove		
III. NOVČANI TOK OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI		-147.096.526
1. Novčani primici uslijed povećanja temeljnog kapitala		
2. Novčani primici od primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova		
3. Novčani izdaci za otplatu primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova		
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica		
5. Novčani izdaci za isplatu udjela u dobiti (dividendi)		-147.096.526
ČISTI NOVČANI TOK	22.973.412	-27.707.786

IV. UČINCI PROMJENE TEČAJEVA STRANIH VALUTA NA NOVAC I NOVČANE EKVIVALENTE	-12.684.773	-526.965
V. NETO POVEĆANJE/SMANJENJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA	10.288.639	-28.234.751
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	60.669.426	88.904.177
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	70.958.065	60.669.426

Izvor: Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na:

https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html#fin-izv (pristupljeno:

31.7.2021.)

U Izvještaju o novčanom toku iskazani su svi priljevi i odljevi ostvareni u izvještajnom razdoblju. Izvještaj je sastavljen prema indirektnoj metodi. Neto novčani tok od poslovnih aktivnosti utvrđuje na način da se odredi novčani tok prije promjene poslovne imovine i obveza, povećanje odnosno smanjenje poslovne imovine i obveza te plaćeni porez na dobit. Neto novčani tok iz ulagačkih aktivnosti utvrđuje se sučeljavanjem primitaka i izdataka iz ulagačkih aktivnosti, a neto novčani tok od financijskih aktivnosti utvrđuje se sučeljavanjem primitaka i izdataka iz financijskih aktivnosti.

Društvo je u 2020. godini ostvarilo pozitivan novčani tok dok je u 2019. godini bio negativan. Čisti novčani tok na kraju 2020. godine iznosio je 22.973.412 kuna, a nakon umanjenja zbog učinaka tečajeva stranih valuta od 12.684.773, konačno povećanje vrijednosti novca i novčanih ekvivalenata iznosilo je 10.288.639 kuna. Na početku razdoblja vrijednost novca i novčanih ekvivalenata iznosila je 60.669.426 kuna, a na kraju 70.958.065 kuna što je povećanje od 16,96%.

7.4. Izvještaj o promjenama kapitala

U nastavku slijedi Tablica 23. koja prikazuje izvještaj o promjenama kapitala osiguravajućeg društva Allianz Hrvatska d.d. za razdoblje 2020. godine.

Tablica 11. Izvještaj o promjenama kapitala za razdoblje 2020. godine

Opis stavke	Raspodjeljivo vlasnicima matice							Raspodjeljivo nekontrolirajućem interesu	Ukupno kapital i rezerve (10+11)
	Uplaćeni kapital (redovne i povlaštene dionice)	Premije na emitirane dionice	Revalorizacijske rezerve	Rezerve (zakonske, statutarne, ostale)	Zadržana dobit ili preneseni gubitak	Dobit/gubitak tekuće godine	Ukupno kapital i rezerve (4 do 9)		
1	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Stanje 1. siječnja prethodne godine	101.722.400	112.000.600	210.521.790	25.052.343	439.584.223	123.917.792	1.012.799.147		1.012.799.147
1. Promjena računovodstvenih politika									
2. Ispravak pogreški prethodnih razdoblja									
II. Stanje 1. siječnja prethodne godine (prepravljeno)	101.722.400	112.000.600	210.521.790	25.052.343	439.584.223	123.917.792	1.012.799.147		1.012.799.147
III. Sveobuhvatna dobit ili gubitak prethodne godine			172.868.225			115.799.511	288.667.736		288.667.736
1. Dobit ili gubitak razdoblja						115.799.511	115.799.511		115.799.511
2. Ostala sveobuhvatna dobit ili gubitak prethodne godine			172.868.225				172.868.225		172.868.225
IV. Transakcije s vlasnicima (prethodno razdoblje)					-23.183.040	-123.917.792	-147.100.831		-147.100.831
1. Povećanje/smanjenje upisanog kapitala									
2. Ostale uplate vlasnika									
3. Isplata udjela u dobiti/dividenda					-23.178.734	-123.917.792	-147.096.526		-147.096.526
4. Ostale raspodjele vlasnicima					-4.305		-4.305		-4.305
V. Stanje na zadnji dan izvještajnog razdoblja u prethodnoj godini	101.722.400	112.000.600	383.390.015	25.052.343	416.401.183	115.799.511	1.154.366.052		1.154.366.052
VI. Stanje 1. siječnja tekuće godine	101.722.400	112.000.600	383.390.015	25.052.343	416.401.183	115.799.511	1.154.366.052		1.154.366.052
1. Promjena računovodstvenih politika									
2. Ispravak pogreški prethodnih razdoblja									
VII. Stanje 1. siječnja tekuće godine (prepravljeno)	101.722.400	112.000.600	383.390.015	25.052.343	416.401.183	115.799.511	1.154.366.052		1.154.366.052
VIII. Sveobuhvatna dobit ili gubitak tekuće godine			-1.781.618			54.316.548	52.534.929		52.534.929
1. Dobit ili gubitak prethodnog razdoblja						54.316.548	54.316.548		54.316.548
2. Ostala sveobuhvatna dobit ili gubitak tekuće godine			-1.781.618				-1.781.618		-1.781.618
IX. Transakcije s vlasnicima (tekuće razdoblje)					115.799.511	-115.799.511			
1. Povećanje/smanjenje temeljnog kapitala									
2. Ostale uplate vlasnika									
3. Isplata udjela u dobiti/dividenda									
4. Ostale transakcije s vlasnicima					115.799.511	-115.799.511			
X. Stanje na zadnji dan izvještajnog razdoblja u tekućoj godini	101.722.400	112.000.600	381.608.397	25.052.343	532.200.694	54.316.548	1.206.900.981		1.206.900.981

Izvor: Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na: <https://www.allianz.hr/hr/HR/privatni-korisnici/o-nama.html#fin-izv>

(pristupljeno: 31.7.2021.)

Upisani temeljni kapital nije se mijenjao kroz razdoblje te iznosi 101.722.400, a čine ga redovne i povlaštene dionice društva. Premija na emitirane dionice se također nije mijenjala kroz razdoblje te iznosi 112.000.600 kuna. U 2019. godini došlo je do smanjenja stavke zadržana dobit, a u 2020. godini došlo je do povećanja od 27,81%. Dobit tekuće godine je i u 2019. i u 2020. godini bila manja nego u prethodnoj no u 2020. godini je to bilo značajnije smanjenje, od čak 53,09%. Ukupan kapital i rezerve se također smanjivao kroz obje godine te na kraju 2020. godine iznosi 1.206.900.981 kuna.

8. ZAKLJUČAK

S obzirom na sve rizičnije i nestabilnije tržišne uvijete, kako u svijetu tako i Hrvatskoj, sve je važnija uloga osiguranja. Osiguranje štiti pojedince, ali i poslovne subjekte od nepredvidivih događaja koji negativno utječu na financijsko stanje te stvaraju gubitke za osiguranika. Također, osiguranje ima važnu socijalnu, razvojnu i antiinflacijsku funkciju zbog čega bi države trebale poticati razvoj osigurateljne djelatnosti. Najčešća podjela osiguranja je na životna i neživotna osiguranja.

Postoji više oblika osiguravajućih društva, no sva moraju biti osnovana kao dionička društva. Prema Zakonu o trgovačkim društvima smatraju se velikim trgovačkim društvima koja su Zakonom o računovodstvu obvezna sastavljati temeljne financijske izvještaje: izvještaj o financijskom položaju odnosno bilancu, račun dobiti i gubitka odnosno izvještaj o sveobuhvatnoj dobit, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. Sva velika trgovačka društva obveznici su primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

Oblik i sadržaj financijskih izvještaja osiguravajućih društva određen je Pravilnikom o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koji donosi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga – HANFA. Nakon sastavljanja, osiguravajuća društva izvještaje dostavljaju HANFA-i na uvid najkasnije u roku od četiri mjeseca nakon isteka poslovne godine za koju su izvještaji sastavljeni te ih objavljuju na svojim mrežnim stranicama.

U financijskim izvještajima i bilješkama uz financijske izvještaje trebaju biti iskazane sve informacije i vrijednosti koje su važne za razumijevanje poslovanja i poslovnih rezultata društva. Ukoliko društvo obavlja poslove i životnih i neživotnih osiguranja, treba ih prikazati zasebno i sumirano u financijskim izvještajima.

Allianz osiguranje d.d. jedno je od najistaknutijih i najvažnijih osiguravajućih društava u Hrvatskoj i svijetu. Mješovito je osiguravajuće društvo što znači da obavlja poslove i životnih i neživotnih osiguranja. U Hrvatskoj posluje od 1999. godine, a danas ima udio na tržištu osiguranja od preko 13%. Allianz je obveznik sastavljanja nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Godišnje izvješće Allianz osiguranja sadrži nekonsolidirane i konsolidirane financijske izvještaje koji su pripremljeni i sastavljeni u skladu s MSFI standardima i odobreni od strane Uprave društva. Izvještaji se pripremaju i objavljuju na engleskom i hrvatskom jeziku te su iznosi iskazani u kunama i zaokruženi na najbližu tisuću. Sve transakcije koje su obavljene u stranim valutama preračunate su u kune po tečaju koji je bio važeći na dan obavljanja transakcije. Ostala imovina izražena u stranoj valuti preračunava se u kune po tečaju koji je važeći na dan sastavljanja financijskih izvještaja.

Financijski izvještaji sastavljaju se prema povijesnom ili amortiziranom trošku osim za imovinu koja se iskazuje prema fer vrijednosti kao što je financijska imovina koja se drži radi trgovanja, financijska imovina i obveze inicijalno određeni po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, financijska imovina raspoloživa za prodaju i ulaganja u podružnice iskazane po fer vrijednosti.

Osim već navedenih temeljnih financijskih izvještaja, osiguravajuća društva sastavljaju dodatne izvještaje. Dodatni izvještaji pružaju detaljniji i precizniji uvid u poslovanje društva za sve klijente, potencijalne klijente, dioničare, ulagače i ostale korisnike financijskih i dodatnih izvještaja društva.

Literatura

Knjige:

1. Andrijašević, S. i V. Petranović, *Ekonomika osiguranja*, Zagreb, ALFA, 1999.
2. Bakran, D., Gulin, D. i I. Milčić, *Međunarodni standardi financijskog izvještavanja i Hrvatski standardi financijskog izvještavanja*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2016.
3. Bijelić, M., *Osiguranje i reosiguranje*, Zagreb, Tectus d.o.o., 2002.
4. Mićin, K., *Računovodstvo osiguravajućih društava*, Zagreb, HASIBO d.o.o., 2008.

Znanstveni članci:

1. Hladika, M. i M. Marić, „Analiza investicijskog portfelja društava za osiguranje u republici hrvatskoj“ *Ekonomska misao i praksa*, No. 2, 2014., str. 509.-540., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/130851> (pristupljeno: 26.5.2021.)

Internetski izvori:

1. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=52478> (pristupljeno: 10.5.2021.)
2. Zakon o osiguranju, Narodne Novine RH, br. 133/20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju> (pristupljeno: 12.5.2021.)
3. Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po skupinama i vrstama osiguranja odnosno reosiguranja, HANFA, dostupno na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=14592> (pristupljeno: 17.5.2021.)
4. <https://www.szp.hr/UserDocsImages/dokumenti/publikacije/za-web-osiguranje-2019.pdf> (pristupljeno: 17.5.2021.)
5. <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/> (pristupljeno: 24.5.2021.)
6. <https://huo.hr/hr/huo/o-nama> (pristupljeno: 24.5.2021.)

7. Godišnje izvješće 2019., HUO, dostupno na:
https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2019_.pdf
(pristupljeno: 24.5.2021.)
8. Zakon o računovodstvu, Narodne Novine RH, br. 78/2015, dostupno na:
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_07_78_1493.html
(pristupljeno: 26.5.2021.)
9. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne Novine RH, br. 40/19, dostupno na:
<https://www.zakon.hr/z/546/Zakon-o-trgova%C4%8Dkim-dru%C5%A1tvima>
(pristupljeno: 26.5.2021.)
10. <https://huo.hr/hr/ostale-korisne-informacije/solvency-ii> (pristupljeno: 26.5.2021.)
11. Pravilnik o obliku i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, Narodne Novine RH, br. 98/20, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=10701> (pristupljeno: 12.7.2021.)
12. <https://www.moj-bankar.hr/Osiguravaju%C4%87a-dru%C5%A1tva/Allianz-osiguranje> (pristupljeno: 28.5.2021.)
13. https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama/press/allianz-je-ponovno-najbolji-osiguratelj-ina-brend-na-svijetu.html (pristupljeno: 28.5.2021.)
14. https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama/uprava.html
(pristupljeno: 28.5.2021.)
15. https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-s/odrzivi-razvoj.html
(pristupljeno: 28.5.2021.)
16. https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html (pristupljeno: 28.5.2021.)
17. Godišnje izvješće za 2020. Allianz d.d., dostupno na:
https://www.allianz.hr/hr_HR/privatni-korisnici/o-nama.html#fin-izv
(pristupljeno: 2.8.2021.)
18. IFRS 17 Insurance Contracts, dostupno na: <https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standards/ifrs-17/> (pristupljeno: 25.7.2021.)
19. Uputa za popunjavanje financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, dostupno na:

<https://www.hanfa.hr/getfile/43754/Uputa%20za%20popunjavanje%20FiDI2016.pdf> (pristupljeno: 10.9.2021.)

Popis tablica

Tablica 1. Broj društava za osiguranje prema vlasništvu i strukturi provođenja poslova osiguranja na dan 31.12.2019.	24
Tablica 2. Struktura premije po vrstama osiguranja u 2019. godini	25
Tablica 3. Ključni pokazatelji poslovanja tržišta osiguranja u 2019.....	26
Tablica 4. Izvještaj o financijskom položaju (Bilanca) osiguravajućih društva.....	41
Tablica 5. Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti) osiguravajućih društva.....	43
Tablica 6. Izvještaj o novčanom toku osiguravajućih društva (indirektna metoda)....	44
Tablica 7. Izvještaj o promjenama kapitala osiguravajućih društva	46
Tablica 20. Bilanca društva Allianz d.d. na dan 31.12.2020.	54
Tablica 21. Račun dobiti i gubitka društva Allianz d.d. za razdoblje 2020. godine	59
Tablica 22. Izvještaj o novčanom toku društva Allianz d.d. prema indirektnoj metodi za razdoblje 2020. godine	61
Tablica 23. Izvještaj o promjenama kapitala za razdoblje 2020. godine	63

SAŽETAK

Sva osiguravajuća društva osnovana su kao dionička društva te se smatraju velikim poduzetnicima zbog čega su obveznici primjene Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Osiguravajuća društva obvezna su sastavljati temeljne financijske izvještaje: izvještaj o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje. Mješovita društva koja obavljaju poslove i životnih i neživotnih osiguranja u izvještajima iskazuju stavke zasebno za životna i zasebno za neživotna osiguranja. Osim temeljnih financijskih izvještaja, osiguravajuća društva su obvezna sastavljati i 12 dodatnih izvještaja. Allianz osiguranje d.d. je mješovito osiguravajuće društvo zbog čega je obvezno u svojim financijskim izvještajima iskazati stavke zasebno za životna i zasebno za neživotna osiguranja.

Ključne riječi: osiguravajuća društva, MSFI, Zakon o osiguranju, financijski izvještaji

SUMMARY

All insurance companies are established as joint stock companies and are considered large enterprises, which is why they are obliged to apply International Financial Reporting Standards. Insurance companies are required to prepare basic financial statements: statement of financial position, income statement, cash flow statement, statement of changes in equity and notes to the financial statements. Joint ventures that perform both life and non-life insurance activities report items separately for life and separately for non-life insurance. In addition to the basic financial statements, insurance companies are required to compile 12 additional reports. Allianz Insurance d.d. is a mixed insurance company, which is why it is obligatory to state items in its financial statements separately for life and separately for non-life insurance.

Key words: insurance companies, IFRS, Insurance Act, financial statements